

ESPERANTALIOJ EN HUNGARIO

kaj en kelkaj translimaj setlejoj

Kompilis **Árpád RÁTKAI**

Lasta revizio 2010-10-07

E n h a v o

PERSONOJ

(FAMILIA NOMO Personnomo)

1. BABITS Mihály
2. BÁCSKAI ISTVÁN
3. BAGHY Gyula
4. BÁLINT Gábor
5. BARANYAI Imre
6. BÁRCZÍ Géza
7. BLEIER Vilmos
8. COMENIUS, Ámos János
9. CSEH András
10. ĆIRPANOV, Radivoj /
ЦИРПАHOB, Pадивoj
11. DIENES László
12. DIENES Valéria
13. ERDEY Ferenc
14. FARKAS Imre
15. GALYASI Miklós
16. GIESSWEIN Sándor
17. HÁMÁN Kató
18. HULES Béla
19. JAKAB Lajos
20. JEROŠENKO, Vasilij
Jakovleviĉ / Ерoшeнko,
Bасилий Яковлeвич
21. KALOCSAY Kálmán
22. KARINTHY Frigyes
23. KILIÁN György
24. KISS János
25. KORACH Mór
26. KOSSA István
27. KOSZTOLÁNYI Dezső
28. KÖKÉNY LAJOS
29. KULICH Gyula
30. LAJOS Gyula
31. LANGLET, Valdemar
32. LENGYEL Pál
33. MIHALIK József
34. NEMES Antal
35. NEZVÁL Ferenc
36. PALKÓ Sándor
37. PALLÓS Istvánné
38. PÁZMÁNY Zoltán
39. PECHAN Alfonz
40. PRINCZ Oszkár
41. RAJCZI Rezső
42. ROBICSEK Pál
43. RUBINYI Mózes
44. SCHULEK Frigyes
45. SIMONYI Zsigmond
46. STROMFELD Aurél
47. SZAKASITS Árpád
48. SZALAI András
49. SZATHMÁRI Sándor
50. (SZÉCHENYI István)
51. SZERDAHELYI István
52. TAKÁCS József
53. TOLNAI Pálné Göndör Rózsi
54. TORMA Sándor
55. UNGÁR Imre
56. VÁNDOR Sándor
57. VASADY-KOVÁCS Ferenc
58. VEIGELSBURG Hugó, alinome Ignotus
59. VIKÁR Béla
60. ZACHÁR Géza
61. ZAMENHOF, Lazar Markoviĉ

ORGANIZAĴOJ, EVENTOJ, KREITAĴOJ

- 10. Internacia Renkontiĝo de Esperantistaj Naturamikoj
- 14. Internacia Fervojistaj Esperanto-Kongreso, 1962.
- 51. Universala Esperanto-Kongreso, 1966.
- Deák-memortabulo
- Direkto- kaj distancmontril-kolono
- Esperanta memormuro
- Esperanto-fonto
- Esperanto-movado en la urbo Kalocsa
- Eszperanto-parko

- Hungaria Societo Esperantista Laborista, grupo nr. XIV. (en la urbo Hódmezővásárhely)
  - Hungarlanda Esperanto-Kongreso, 1976
  - Junulara Esperanto-Renkontiĝo 1980
  - Lingvo Internacia Esperanto
  - *Lingvo Internacia*, la revuo
  - Paco, mondpaco
  - Saluto
  - Sud-Panonia Regiona Esperanto Fondaĵo
  - Tatabánya-memorŝtono 1997
  - www.eszperanto.lap
  - Zamenhof-statuo, renovigo
- Laŭsetebla listo
 La esperantioj en Hungario
 Vldemar kaj Nina Langlet esperantioj en la modo
 Referencoj
 Dankoj

Kio estas esperantio?

Esperantio estas belarta aŭ metiarta kreitaĵo en (aŭ videbla de) publika tereno aŭ en publika institucio, starigita por la memoro de esperantisto, Esperanto-organizaĵo, -evento, -kreitaĵo, kaj laŭ sia destino nemovebla (statuoj, monumentoj, reliefoj, memortabuloj, konstruaĵ-ornamaĵoj, tomb-monumentoj, ornam-pavimoj, informtekstoj faritaj el konstantaj materialoj, k. s.). Komence oni nomi ilin ZEOj (Zamenhof-Esperanto-objektoj), sed Zamenhof kaj la lingvo mem estas nur parteto de la enorma internacilingva kulturo.

Ne apartenas al la esperantioj geografiaj objektoj kun Esperant-rilataj nomoj, t. e. la Esperant-rilataj toponimoj (strato, ponto, monto, fonto, k. s.), sed kompreneble ekzistas tie starigitaj, ilian nomon signantaj esperantioj. Pri la geografiaj lokoj vidu la liston **TOPONIMIO HUNGARIA**.

* * *

La kolektiva memoro estas grava faktoro je la identeco Esperanto-movado. Esperantiaro estas parto de tiu kolektiva memoro. Sed la esperantiaro en Hungario (kaj ĝenerale) ne respegulas la rezultojn de la histori-scienco. Ĝi estas simile subjektiva fenomeno kiel la individua memoro, tamen estas diferenco inter ili. La esperantiaro en Hungario estas tiel eklektika, kiel la pensmaniero, socia konsisto erudicio kaj speciale la Esperanto-erudicio de la esperantistaro. Ĝi respegulas ankaŭ gravan mankon de konoj pri la historio, mankojn de la historiajn esploroj kaj mankojn de la Esperanto-instruado.

Instruado de Esperanto ĉiunivele ofertas nur komunikadon en Esperanto „pure”, tio estas instruas lingvon sen literaturo kaj sen la internacilingva kulturo ĝenerale. Plimulto de la lernolibroj kvazaŭ devige enhavas kelkajn liniojn aŭ paĝojn pri Zamenhof, eĉ tion kun malveraĵoj, falsaj datumoj kaj eraroj. Pri lia iniciato, pri la Lingvo Internacia nur tre malmultaj klarigas la esencon de tiu fenomeno. Multaj lernantoj de la Internacia Lingvo eĉ tion ne scias, ke tiu estas Esperanto, kiun ili ĝusta lernas. Pri famaj esperantistoj ili aŭdis nur malofte, kaj pri aliaj famuloj – kies nomojn ili jam ekkonis en la lernejo – oni ne scias, ke ili estas esperantistoj.

La suba trarigardo de la esperantioj celas helpi almenaŭ tiujn Esperanto-instituistojn, kiuj krom la lingva komunikado edukas al siaj lernantoj ankaŭ por ekkono de la internacilingva kulturo kaj pri la kulturo ĝenerale.

* * *

En citita teksto oblikvaj strekoj (//) dividas la liniojn. **Verda fono** montras tiujn setlejojn, kie la esperantioj havas almenaŭ aludon por rilato al Esperanto. **Griza fono** montras la setlejon kun jam ne ekzistanta esperantio.

A.) PERSONOJ

BABITS Mihály (1883-1941) poeto, art-tradukisto, redaktoro. Komitatano de Unio de la Lingvo Internacia Ido (1914-1919), poste kiel eks-idisto eksponis sin por la Esperanto-tradukoj el ĉiuj lingvoj, verkinto de la enkonduka studo de *Hungara Antologio* (1933).

Baja, Gimnazio Adalberto la III-a. Bronza **portret-reliefo**. 1983. BARABÁS Tibor skulptartisto. >> KIL B/38.

Budapest I. (Vár), Aleo Babits Mihály sétány nr. 1. Piszkei vörös márvány **reliefa memortabulo** el ruĝa marmoro. 65x10 cm. Iván SZABÓ. >> ☞ Hadházy 86

Budapest I. (Vérmező, ĉe la Bugát-ŝtuparo), 2008-11-23. **Bronza statuo** de skulptartisto László MARTON kaj „**citaĵ-muro**” el ŝtono. La memorlok-grupon projektis József Finta. Inaŭguris Géza Vasy, prezidanto de la Hungara Verkista Asocio kaj Tamás Nagy Gábor urbestro.

Budapest I. Attila út 133. (Tiutempe nr. 95-99.) **Memortabulo**. Portret-reliefo bronza. 2008-11-28. Surskribo: Babits Mihály / első budai otthona / 1931-től 1937-ig. (Unua buda-a hejmo / de Mihály Babits / de 1931 ĝis 1937) Foto:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Eml%C3%A9kt%C3%A1bl%C3%A1k_Budapest_I._ker%C3%BClet%C3%A9ben

Budapest I. Attila út 103. (Tiutempe nr. 65/B.) **Memortabulo** kun ronda bronza portret-reliefo. 2008-11-29. Surskribo: EBBEN A HÁZBAN / LAKOTT / BABITS MIHÁLY / 1937-1940. (En tiu ĉi domo / loĝis / Mihály Babits / 1937-1940). http://hu.wikipedia.org/wiki/Eml%C3%A9kt%C3%A1bl%C3%A1k_Budapest_I._ker%C3%BClet%C3%A9ben

Budapest I. Logodi út 31. **Memortabulo** kun bronza portret-reliefo. 2008-11-30. Surskribo: E HÁZBAN LAKOTT / BABITS MIHÁLY / 1940 ÁPRILISÁTÓL HALÁLÁIG / 1941. AUGUSZTUS 4-IG http://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=F%C3%A1jl:Babits_Mih%C3%A1ly_eml%C3%A9kt%C3%A1bl%C3%A1ja_I_ker%C3%BClet_Logodi_%C3%BAt_31.JPG&filetimestamp=20090704210539

Budapest IV., (Újpest), Tanoda tér nr. 1. Gimnazio *Könyves Kálmán Gimnázium*. **Portret-reliefa memortabulo**. Schrammel Imre ceramik-industriartisto.

Budapest VIII. (Józsefváros), str. Reviczky nr. 7. **Reliefa memortabulo** el kalkŝtono kaj bronzo 38x55 cm. TAR István kaj ZSÁKODI Csiszér János. Surskribo: BABITS MIHÁLY / ÉS / TÖRÖK SOPHIE (Mihály Babits kaj Török Sophie) >> ☞ Hadházy 19

Budapest VIII. (Józsefváros), Tombejo Kerepesi, parcelo 34. vico 1. nr. 30. En la parcelo de verkistoj **bronza tombmonumeto** 139 x 103 cm. 1954. FERENCZY Béni szobrászművész. ☞ http://www.agt.bme.hu/staff_h/varga/foto/kerepesi/babits.html

Esztergom, Nova urba biblioteko, bronza **portret-reliefo**, 150 cm. 1970. FERENCZY Béni skulp-artisto. >> KIL F/11.

Esztergom, stratangulo Petőfi S. – Honvéd. Bronza **plastikaĵo**. 1983-2007. BORBÁS Tibor skulptartisto. Ŝtelita en la jaro 2007. Supozeble oni enfandis ĝin. >> KIL B/39. Foto Osvai László

Esztergom, **memortabulo** EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT / EINCZINGER FERENC / 1879-1950 / AZ ESZTERGOMI TAKARÉKPÉNZTÁR FŐTISZTVISELŐJE, / FESTŐMŰVÉSZ KÖZÍRÓ, / A HELYI KULTURÁLIS ÉLET MEGHATÁROZÓ SZEMÉLYISÉGE, / BABITS MIHÁLY ESZTERGOMI KÖTÖDÉSÉNEK BARÁTI SEGÍTŐJE / ESZTERGOM 2000. XII. HÓ / ESZTERGOM BARÁTAINAK EGYESÜLETE / ESZTERGOMI POLGÁREGYLET. (En tiu ĉi domo vivis kaj kreis Ferenc EINCZINGER, ĉefoficisto de la Ŝparkaso en la urbo Esztergom, pentroartisto, publicisto, determinanta

persono de la loka kultúra vivo, amika helpanto de la urbaj ligoj de Mihály Babits. Esztergom, monato XII., 2000. Societo de amikoj de Esztergom, Burĝa societo de Esztergom)

Esztergom, Babits-**memordomo**. >><http://www.ekor-lap.hu/babits-esztergom.hu>

Pécs, Str. Apáca (je la starigo de la statuo str. Geisler Eta) nr. 21-23. **1981**. Bronza **busto**, kalka postamento. **BORSOS Miklós**. Teksto: **BABITS MIHÁLY**. >> Romváry 132 ♡ Halász Rudolf

Pécs, Széchenyi tér nr. 11., en la domo. **1961**. **Memortabulo**, el ruĝa marmoro. Surskribo: **BABITS MIHÁLY / 1883-1941 / A „NYUGAT” CÍMŰ FOLYÓIRAT ÉS IRODALMI KÖR / VEZETŐJE ISKOLÁNK DIÁKJA VOLT. 1893-1901. / HALÁLÁNAK 20. ÉVFORDULÓJÁN HELYEZTE EL AZ / EMLÉKTÁBLÁT AZ ISKOLA SZÜLŐI / MUNKAKÖZÖSSÉGE ÉS KISZ SZERVEZETE** (Mihály Babits 1883-1941 gvidanto de la re4vuo kaj literatura rondo Nyugat estis studento de nia lernejo 1893-1901. Je la 20. datreveno strigis tiun memortabulon la gepatra kolektivo kaj la Komunisma Junulara Asocio de la lernejo) >> Romváry 420 ♡ Halász Rudolf.

Pécs, Str. Zrínyi Miklós nr. 20. **1956**. Renovigita **1981**. **Reliefo**, el bronza kaj griza marmoro. **PALKOVICS Lajos**. Felirata: **BABITS MIHÁLY / 1886-1941** >> Romváry 433 ♡ Halász Rudolf

Szeged, Konstru-fakmezlernejo Vedres István, str. Horváth Mihály nr. 2. Inaŭguro de la reliefo: **1972**, inaŭguro de la kompleto: **1973-09-30**. Bronza **reliefo**: **BORSOS Miklós**. **reliefo**: studentoj de la belarta fako de Gimnazio Tömörkény en Szeged. 70 cm, la memortabulo el kalkŝtono, 30-70 cm. Teksto: **EBBEN AZ ÉPÜLETBEN, A VOLT / FŐREÁL ISKOLÁBAN TANÍTOTT / 1906 ŐSZÉTŐL 1908 NYARÁIG / BABITS MIHÁLY** (En tiu ĉi domo, ĉefreal-lernejo instruis de la aŭtuno 1906 ĝis la somero 1908 Mihály Babits) >> Babits a falon. Délmagyarország 1972-05-19. p.8. Hogyan került Babits a falra? Délmagyarország 1972-05-27. p.5. Babits-empléktábla. Délmagyarország 1973-10-02. p.5. ♡ Rátkai Árpád

Szeged, Str. Vitéz nr. 16. **memortabulo**. **1956**. Teksto: "Nem játék a világ! Látni, tanulni kell." / **EBBEN A HÁZBAN LAKOTT / SZEGEDI TANÁRKODÁSA IDEJÉN / (1906-1908) / BABITS MIHÁLY** („La mondo ne estas ludo! Oni devas vidi, lerni.” En tiu ĉi domo loĝis dum sia instru-agado en Szeged 1906-1908 Mihály Babits). ♡ Rátkai Árpád

Szekszárd, Elementa Lernejo nr. 20. **Busto** el kalkŝtono. **1956**. **Csorba Géza** skulptartisto.

Szekszárd, Str. Babits Mihály nr. 13., **Memordomo** Babits Mihály. **1981**. En la korto sidanta **statuo**. **Farkas Pál**. ♡ net

Szekszárd, Sétakert, parko Prométheusz. **1971**. Bronza **statuo**. **Kis Kovács Gyula**. ♡ net

BÁCSKAI István (1908-1996) fervojista juristo. Fakvortaristo, fondinto de *Hungara Fervojista Mondo*. Ekde la kvardekaj jaroj gvidanto de la hungaria fervojista esperantista movado. Prezidanto, poste honora prezidanto de Fervojista Fakoj de Hungaria Esperanto-Societo.

Budapest VIII., Új Köztemető 44/A-1-286 **síremlék**

Pécs, Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. **Memortabulo**. Teksto: **BÁCSAKAI ISTVÁN / 1908-1996 / vasúti jogász, folyóirat alapító / és szerkesztő, mozgalmi vezető / fervoja juristo, fondinto kaj redaktoro / de revuo, movadestro / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA INAŬGUROTA en 2010. G. Nagy Róbert.**

BAGHY Gyula (1891-1967) Esperanta poeto, verkisto, movad-organizanto, pedagogo. Lia persono kunligis diversajn Esperanto-organizaĵojn. Prezidanto de Hungarlanda Esperanto-Konsulantaro, respektive Hungara Esperanto-Asocio (1955-1965), Lingva Komitatano 1923-1948, membro de Akademio de Esperanto, (1928-1967), ĝia vicprezidanto 1938-1950, honora membro de Universala Esperanto-Asocio (1937-1967).

Budapest VII. (Erzsébetváros), Str. Rottenbiller nr. 66. Loĝdomo de Gyula Baghy. **1972-07-19.** **Memortabulo.** Teksto: [E HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT 1917-TŐL 1966-IG / BAGHY GYULA / AZ ESZPERANTÓ IRODALOM NEMZETKÖZI / TEKINTÉLYŰ, KIMAGASLÓ ALAKJA / EN ĈI TIU DOMO VIVIS KAJ VERKIS DE 1917 ĜIS 1966 / JULIO BAGHY / INTERNACIE REKONATA, ELSTARA FIGURO DE LA / ESPERANTA LITERATURO](#) Oni inaŭguris ĝin dum Hungara Kulturfestivalo, festparolis dr. István Bácskai, vicprezidanto de Hungara Esperanto-Asocio. >> Ni rememoris pri Julio Baghy. = *Hungara Esperantisto*. 1972. sep. P. 1-2. – Csizsár:24. – Röllinger:55 (téves dátum: 1989). – ☞ Röllinger 53

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi, Nacia Panteono, parcelo de verkistoj 34/1. parcella, vico 1. nr. 38. La originala tombo estis en la tombejo Farkasréti, kun la surskribo: [\[kvinpinta stelo, en ĝi litero E\] / BAGHY GYULA / 1891 –1967 / PAĈJO / LA HOMA HOMO /](#) – Post la trans-entombigo en la tombejo rustike skulptita **tomb-monumento**, **1974-07-14.** Inaŭgur-parolis dr. József Météffy, prezidanto de HEA. Surskribo: [BAGHY GYULA / 1891 –1967](#) [pli poste gravuris sur ĝin:] / [BAGHY GYULÁNE 1891-1977](#) / >> *Eszperantó Magazin*. 1974. 9. sz., *Budapeŝta Informilo*. 1974. sep. p. 3-4.

☞ http://www.agt.bme.hu/staff_h/varga/foto/kerepesi/baghy.html Varga József

Miskolc. Str. Baghy Gyula Metala **memortabulo**. **1977.** La domposedanto demetis ĝin pro rustiĝo. Teksto: [en la maldekstra kampo:] [BAGHY GYULA / világhírű magyar / Eszperantó író és / költő 1891-1967](#) [meze: kvinpinta verda stelo, en ĝi blanka litero E] [en la dekstra kampo:] [JULIO BAGHY / mondfama hungara / Esperanto verkisto kaj / poeto 1891-1967](#) >> ☞ Pásztor Lászlóné

Nagybakónak. Esperanto-fonto Baghy Gyula s. É.sz. 46° 33,5420' K.h. 17° 01,7980' Magasság 222 m. 1 km de la setlejo Nagybakónak. En bel valo ripozloko ĉe turisma vojsigno blua, **1980.** Informa **memortabulo**. Teksto: [JULIO BAGHY ESPERANTO-FONTO. BAGHY GYULA ESZPERANTÓ-FORRÁS.](#) - En tiu loko tre proksime estas pliaj du fontoj: Árpád Skolt-fonto kaj Kalocsay Kálmán Eszperantó-forrás. Tiu estas la dekstra. >> ☞ Röllinger 58 ☞ net <http://hotelbaranya.hu/poi.geo?id=5073> (3 kép)

Pécs. Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. **Memortabulo**, **G. Nagy Róbert**. Teksto: [BAGHY GYULA / 1891-1967 / világhírű eszperantó író és költő / mozgalmi vezető / mondfama Esperanto-poeto kaj –verkisto, movadestro / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA.](#) Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA.

Szeged. Dóm tér nr. 1-4., Urba kaj Departementa Biblioteko Somogyi Károly, Esperanto-kolekto. Gipsa **busto**.

Szeged. Sur la muro de la anguldomo str. Sóhordó nr. 9. (str. Teleki nr. 3.). **1968-08-11.** **Memortabulo.** Teksto: [NASKIĜDOMO DE MONDFAMA / ESPERANTO-POETO KAJ VERKISTO / JULIO BAGHY / 1891-1967 / BAGHY GYULA / A VILÁGHÍRŰ ESZPERANTÓ KÖLTŐ / ÉS ÍRÓ SZÜLŐHÁZA.](#) >> Viola Dettre: Festo ĉe la naskiĝdomo. = *Hungara Vivo*. 1968. nr.4. p.23. - Marianna Kertész: La V-a Internacia Esperanto-Seminario en Szeged. = *Hungara Vivo*. 1968. nr.4. p.23-24. ☞ Rátkai Árpád

BÁLINT Gábor, szentkatolnai (1844-1913) lingvisto-orientalisto, profesoro de la universitato en la urbo Kolozsvár (de 1918 Cluj en Rumanio) la unua hungara esperantisto (1897) kaj la unua hungara idisto (1907).

Dombóvár

Cătălina / Szentkatolna, RO, Str. Kollektív. Sur la renovigita naskiĝdomo **memortabulo kun bronzaĵo**. **1994. Vetró András.** Sur la bronza reliefo: [BÁLINT GÁBOR 1844-1913.](#) Sur la tabulo: [EZEN A TELKEN ÁLOTT / SZENTKATOLNAI / Dr. BÁLINT GÁBOR / 1844-1913 / ORIENTALISTA NYELVTUDÓS / SZÜLŐHÁZA / ÁLLÍTTATTA A SZÜLŐFALU](#)

/1994-ben. (Sur tiu grundo staris naskiĝdomo de szentkatolnai dr. Gábor Bálint 1844-1913 orientalisma lingvoscienculo. Starigis la naskiĝvilaĝo en 1994).

Eger. Bartakovics Béla Községi Ház, 1-a etaĝo. [memortabulo](#), 2009-03-13. **G. Nagy Róbert.** Teksto: [dr. Bálint Gábor kolozsvári egyetemi tanár / 1844-1913 / Az első magyar esperantista](#) (Dr. Gábor Bálint universitata profesoro / 1844-1913 / La unua hungara esperantisto) >> <http://verdastelo.extra.hu/hirek/emlektabl09/index.html>

[Cluj-Napoca / Kolozsvár / Klausenburg, RO](#), str. Horea nr. 31., Universitatea Babeş-Bolyai, Facultatea de Litere / Babeş-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar. [memortabulo kun bronzaĵo](#). 1994. **Vetró András.**

Pécs. Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. [Memortabulo](#). Teksto: [SZENTKATOLNAI DR. BÁLINT GÁBOR KÚT - PUTO / 1844-1913 / az első magyar esperantista emlékére / memore al la unua hungara esperantisto / zur Erinnerung an den / ersten ungarischen Esperantisten / to the memory of the / first Hungarian Esperantist / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA](#) Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert.**

Sőjtör

[Tîrgu Secuiesc / Kézdivásárhely / Szekler Neumarkt, RO](#), tombejo kalvinmana.

[Tombmonumento](#). Teksto: [Szentkatolnai / Dr. BÁLINT GÁBOR / Kolozsvárt volt rendes / egyetemi tanár / 1844-1913 / és neje SPILLMANN ROZÁLIA](#) (Szentkatolnai dr. Bálint Gábor universitata profesoro en Kolozsvár 1844-1913 kaj lia edzino Spillman Rozuália)

[Tîrgu Secuiesc / Kézdivásárhely / Szekler Neumarkt, RO](#), Sur la postemento de la [busto](#): [SZENTKATOLNAI / DR. BÁLINT / GÁBOR / 1844-1913](#).

[Tîrgu Secuiesc / Kézdivásárhely / Szekler Neumarkt, RO](#), Nigra memortabulo sur muro de la lernejo: [Szentkatolnai / Dr. BÁLINT GÁBOR / 1844-1913 / La aniversarea a 165 de ani de la naşterea / primului esperantist maghiar. / La 165-an naskiĝdatrevenon / de la unua hungara esperantisto. Az első magyar esperantista / születésének 165. évfordulójára. / MESZ – 2009 – DURA](#). **G. Nagy Róbert, 2009.**

BARANYAI Imre (1902-1961) Esperanta poeto, verkisto (Emba), ĝis ĝia malpermeso komitatano de Hungaria Esperantista societo Laborista (1928-1934), pli malfrue ĝia ĉefsekretario (1945-1947), sekretario de Laborista Fakoj de Hungara Esperanto-Federacio (1938-1942).

Alap en la vilaĝo sur lia naskiĝdomo [memortabulo](#). 1975-06-08. Teksto: [E HÁZBAN SZÜLETETT/ 1902. MÁRCIUS 14-ÉN / BARANYAI IMRE / A MAGYARORSZÁGI MUNKÁS / ESZPERANTÓ MOZGALOM / NAGY KÖLTŐJE / EMLÉKEZÉSÜL / MAGYAR ESZPERANTÓ SZÖVETSÉG / 1975](#) (En tiu domo naskiĝis la 14-an de marto 1902 Imre Baranyai granda poeto de la hungara laborista Esperanto-movado. Por memoro Hungara Esperanto-Asocio 1975) >> *Budapeŝta Informilo*. 1975. jul-aŭg. p. 1. (kun foto); 1976. jul. p. 14.

BÁRCZI Géza (1894-1975) lingvisto, universitata profesoro, membro de Hungara Scienca Akademio. Esperantisto de 1908, redaktoro, poeto tradukinto de La tragedio de l' homo de Madác, komitatano (1965-1969) kaj honora prezidanto (de 1969) de Hungara Esperanto-Asocio, iniciatinto kaj apoganto de Esperanto-fakoj de la universitato ELTE.

Budapest III. (Óbuda-Békásmegyer) Str. Ráby Mátyás nr. 26. [Memortabulo](#). 1994. Teksto: [„...MIKÉNT EGY NEMZETNEK, / AKKÉNT A NYELVNEK IS / CSAK AKKOR VAN JÖVŐJE, / HA MÚLTJÁT KUTATJA, / FELTÁRJA ÉS MEGBECSÜLI.” / EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS / ALKOTOTT 1920-TÓL 1950-BEN / BEKÖVETKEZET HALÁLÁIG / BÁRCZI GÉZA / NYELVTUDÓS, AKADÉMIKUS, EGYETEMI TANÁR.](#) („Kiel la nacio

tiel la lingvo havas futuron nur se ĝi esploras, malkovras kaj aprecas ĝian pasinton.” ☞
Rátkai Árpád, ☞ Rátkai Árpád

Budapest XII., Tombejo Farkasréti temető, parcelo 6/1. vico 1. nr. 66. [Tombsmonumento](#).

BLEIER Vilmos (1903-1940) eldonisto kaj literatur-organizanto. Afergvidanto (1923-1930) de Hungaria Esperantista Societo Laborista. Posedanto de la revuo kaj eldonejo (1930-1939), kiu tiam iĝis centro de internacia literatura vivo de Esperanto, kreinto de la materiaj kondiĉoj de la epokfara „budapeŝta skolo”.

Pécs, Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. [Memortabulo](#). Teksto: [BLEYER Vilmos / 1903-1940 // a Literatura Mondo kiadó megteremtője és / vezetője, mozgalmi vezető/ fondinto kaj gvidinto de Eldonejo / movadestro / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA](#) Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert**.

Thiais, département Val-de-Marne, FR. Pariza tombejo ekster la administraciaj limoj de Parizo, laŭ la ĉefvojo al la flughaveno Orly: avenue de Fontainebleau, tombejo Thiais (Cimetière Parisien de Thiais), parcelo 82., vico 20., nr. 27. [Tombo](#).

COMENIUS, Ámos János / Jan Amos KOMENSKÝ / Johannes Amos COMENIUS (1592-1670) ĉeĥa-moravia-hungara humanista pedagogo, kiu en la urbeto Sárospatak instruis (1650-1654). Kompreneble li ne estis esperantisto, li ellaboris kaj publikigis la fundamentajn principojn de Lingvo Internacia en sia verko *Via lucis*. La projekton de tiu lingvo sukcesis krei Zamenof en la 19. jc.

Sárospatak, sur la muro de la domo str. Comenius, nr. 27. **1990-09-28**. Griza ŝton-[memortabulo](#). **Mladonyiczky Béla** skulptartisto. Surskribo: **COMENIUS**. Starigis la departamenta direktoro de OTP-banko, Societo por Urboprotekto kaj Urbobeligo, Hungaria Comenius-Societo. Inaŭguris akademiano Béla Köpeczi, honora prezidanto de la Societo Comenius. >> ☞ <http://www.sarospatak.hu/nevezetessegek/>

Sárospatak, str. Eötvös nr. 7., parko Comenius Porinstruista Ĉeflerneja Fakultato de la universitato Miskolc. La bronza [busto](#) estis en Iskolakert, nur poste oni stargarigis ĝin tien ĉi. Inaŭguro: **1970-11-26**. >> ☞ <http://www.sarospatak.hu/nevezetessegek>

Sárospatak, str. Rákóczi nr. 1., enireja koridoro de Kalvinana Kolegio de Sárospataki Református Kollégium bejárati folyosóján. Bronza [reliefo](#) en marmora kadro. **Dózsa Farkas András**. Teksto: "[TE LÁTOD ISTEN MINT AZ ÉDES ANYA MAGZATIT, A DAJKA AZ Ő KISDEDETIT / OGY IGYEKEZTEM NEVELNI ISTENNEK ÉS SZEGENYHAZÁNKNAK SZOLGÁLATJÁRA](#)" / **COMENIUS 1650-1654. Állította a Sárospataki Református Kollégium**. (Dio vi vidas kiel kara patrino sian idon, kiel mamnutristion siajn bebojn mi klopodis eduki por Dio kaj por la servo de nia kompatinda patrio.) >> ☞ <http://www.sarospatak.hu/nevezetessegek>

CSEH András (1895-1979) romkatolika pastro, Eisto de 1910. En la jaro 1920 en la urbo Sibiu prilaboris sian instrumentodon por diverslingvaj kursanoj. Post la sukcesego de la Cseh-metodo en la jaro 1924 lia episkopo **Gustáv Károly MAJLÁTH** libertempigis lin por dediĉi sian vivon por la instruado de Esperanto. Li gvidis kursojn en pluraj landoj kaj ekloĝis en Hago en 1930, kie li fondis la Cseh-Instituton.

Sibiu / Hermannstadt / Nagyszeben RO Piața Mare / Großer Ring. [Memortabulo](#). Tie li komencis instrui Esperanton en sia propra metodo. Teksto:

ĈIRPANOV, Radivoj / ЇИРПАНОВ, Радивој (1909-1941) ŝuisto. Esperantisto, membro de la lokaj Laborista Esperanto-Societo kaj naturamika organizaĵo. Kiel komunista aktivisto dum preparoj por la ribelo kontraŭ la hungaraj okupantoj estis gvidanto de Militkomitato por

Vojevodio. Li falis en surstrata batalo kontraŭ la hungaraj okupantoj. En 1943 proklamita Popola Heroo.

Novi Sad, str. Vojvodjanskih brigada nr. 7., halo de la iama konstruaĵo de Laborista Universitato. **Busto** el bronzo, 66x40 cm. Sur la konzolo 50x40x10 cm nigra marmortabulo **1971**, skulptisto **Jovan Soldatović** el Novi Sad,

(Popola heroo RADIVOJ ĈIRPANOV / ŝufaristo en Novi Sad / batalinto por libero de la laborista klaso / membro de PK KPJ por Vojvodino / organizinto de la popolliberiga / batalo, mortpafita de faŝistoj en la tridektrijara aĝo.)

Novi Sad, Žitni trg (tiam trg bratstva i jedinstva)nr. 24., sur la konstruaĵo de la bazlernejo Ivo Lola Ribar. **Memortabulo** el nigra marmoro, 60x40 cm. 1967. Teksto: (Sur ĉi tiu loko pereis / la 5-an de oktobro 1941 / en batalo kontraŭ hungaraj fashistoj / la Popola heroo / RADIVOJ ĈIRPANOV - Ĉira / membro de Buroo de PK KPJ / por Vojvodino)

Novi Sad, str. Novosadskog sajma nr. 25/A., sur la domo de la urba komunaĵo Radivoj Ĉirpanov (sed 1972-1976 ĝis la tanslokigo en la str. Ĉirpanova). **Memortabulo** el nigra marmoro kun reliefa figuro de Radivoj Ĉirpanov. **1972**, skulptisto **Pavle Radovanović** el Novi Sad. Teksto: (RADIVOJ ĈIRPANOV ĈIRA / 3 IV 1909 - 5 X 1941 / membro de Sekretariato / de Provinca komitato de / KPJ por Vojvodino / organizinto kaj gvidinto de la / popolliberiga / batalo en Baĉka / Popola heroo)

DIENES Pál (1882-1952) matematikisto en Budapeŝto, poste universitata profesoro en Britio. Idisto de almenaŭ 1913, pri Ido verkis artikolon en la sociscienca revuo *Huszadik Század*, komitatano de Unio de la Lingvo Internacia Ido (1914-1919). El la franca lingvo li tradukis al Ido studon de Henri Bergson pri la nocio de tempo. En 1919 li estis Ido-kursgvidanto kaj kiel politika komisaro de la uniuersitato en budapeŝto helpis organizi la instruadon de Ido kaj decidon pri starigo de Internacia Lingvoinstituto.

London, **Tombmonumento**.

DIENES Valéria (1879-1978, ĝis 1905-ig Valéria GEIGER Valéria) matematikisto, filozofino, la unua hungara profesorino, koreografo, dancartisto, la unua edzino de la matematikisto Pál Dienes. Li idistiĝis en 1913, poste komitatano de Unio de la Lingvo Internacia Ido (1914-1919).

Budapeŝto XII, tombejo Farkasréti, parcelo 18., vico 1., nr. 99. **Tombmonumento**, **1982-05-27** konsekris Gellért Belon helpepiskopo en Pécs.

Szekszárd, str. Kecskés F. nr. 6. Elementa Lernejo Dienes Valéria. **Portreto**. **Fusz György** skulptartisto, iama lernanto de la lernejo.

Szekszárd, sur la muro de ŝia naskiĝdomo mamrora **memortabulo** kun orumitaj literoj. Teksto: „Nem vagy bezárva világodba / ha azt egyetlennek nem hiszed.” / E HÁZBAN SZÜLETETT / DIENES VALÉRIA / AZ ELSŐ MAGYAR PROFESSZORNŐ / 1879-1978 / SEKSZÁRD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA / DIENES VALÉRIA ÁLTALÁNOS ISKOLA / 1992. MÁJUS 25. („Vi ne estas fermita en vian mondon se vi ne kredas ĝin la sola.” En tiu ĉi domo naskiĝis Valéria Dienes la unua hungara profesorino 1879-1978. Aŭtonomio de la urbo Szekszárd, Elementa Lernejo Dienes Valéria. 1992-05-25.)

ERDEY Ferenc (1895-1966) romkatolika pastro, filozofo, spirita direktoro de la Centra Seminario, katedrestra profesoro de Kredoscienca Fakultato de Sciencuniversitato Pázmány Péter (1952-1965). Kunprezidanto de Hungarlanda Esperanto-Societo (1947-1949), prezidanto de Hungarlanda Katolika Esperanto-Societo (1940-1944), delegito de Universala Esperanto-Asocio (1935-1950).

Budapeŝto V. (Belváros), str. Papnövelde nr. 9., en keletaĝo de la templo Egyetemi Kisboldogasszony, **kriptotombo**.

FARKAS Imre (1906-1945) instruisto en Budapeŝto, martiro de la milita rezistmovado. Ekde la tridekaj jaroj membro de Esperanto-Rondo Amika, gvidata de Gyula Baghy, komitatano de Hungara Esperanta Pedagogia Societo (1942-1944).

Hatvan, str. Ratkó József (en la tempo de statu-starigo str. Farkas Imre) nr. 10., ĉe la enirejo de Infanĝardeno kaj Bazlernejo Lesznai Anna (en la tempo de statu-starigo 3. sz.). **Ŝtonbusto**. 1979-04-01. **Gál András**. Surskribo: **FARKAS IMRE** >> ♀ iskola

GALYASI Miklós dr. (ĝis 1933 Reisinger, 1903-1974) poeto, muzeo-direktoro, arthistoriisto. 1933-ig: Reisinger. Esperantisto de 1927, dum mallonga tempo prezidanto de grupo de Hungarlanda Esperanto-Societo en Hódmezővásárhely.

Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum, str. Szántó Kovács János, nr. 18. Bronza **reliefo**, 40x60 cm. B. Kovács Emőke. Donaco de Ferenc Széll entreprenisto. Surskribo: **GALYASI MIKLÓS / KÖLTŐ / MÚZEUMIGAZGATÓ / AZ ŐSZI TÁRLATOK / MEGÁLMODÓJA / 1903-1974** (Miklós Galyasi poeto, song-antaŭvidinto de Aŭtunaj Ekspozicioj >> Dömötör:61, ♀ 127

Hódmezővásárhely, Tombejo Kincses. **Tombmonumento el ligno**, 185x30 cm. Sur la kolono gravurita teksto: **NYUGSZIK MÁR A NYUGHATATLAN** (Ripozas jam la malkvieta) >> Dömötör 65, fénykép 68.

GISSWEIN Sándor (1856-1923) papa prelato, kanoniko, lingvisto, filozofo, koresponda membro de Hungara Scienca Akademio, prezidanto de Akademio Sankta Stefano, fondinto de la hungara kristansocialista movado, deputito de la balot-distrikto Mosonmagyaróvár, prezidanto de Hungara Pac-Asocio, prezidanto de Hungarlanda Esperanto-Societo (1911-1923).

Budapest, VIII. tombejo Kerepesi, 53-1-82. Likvidita tombloko. 1923-11-18: la enterigan ceremonion partoprenis plur-dekmil homoj, okazis pluraj funebro-paroloj, inter ili tiu de István Nagy-Molnár de Hungarlanda esperanto-Societo, Áron Mészáros de Hungaria Esperantista Societo Laborista kaj la sem esperantisto Béla Vikár de Societo La Fontaine. Landa Giesswein Monument-Komisiono sub prezido de Béla Vikár aranĝis monokolektadon. Laŭ la deziro de Giesswein sur la tombon oni starigis la statuon Princo de Paco, t. e. je naturgrando malgrandigita kopio de la 26 piedlongojn alta Kristo-statuto sur la limo argentina-ĉilia, starigita je la memoro de la pakto en 1903, kiu ĉesigis de militon inter tiuj landoj. Oni fandis ĝin el la materialo de la superfluiĝintaj kanonoj. **Krausz Lajos** skulptartisto. **1931-05-25**: inaŭguron de la tombmonumento funebroparolis József Mihalik, prezidanto de Hungarlanda Esperanto-Societo kaj kronis ĝin ankaŭ Hungarlanda Esperanto-Societo. Surskribo sur la kruco tenata en maldekstra mano de Kristo **LUX MUNDI**, sur la postamento antaŭe: **NEM HAL MEG AZ, AKI MILLIÓKRA KÖLTI DUS ÉLETE KINCSET / ÁMBÁR NAPJA MÚLT!** (Ne mortas tiu kiu disipas la trezoron de sia vivo por hom-milionoj, kvankam lia tago pasis!) Sur la dekstra flanko de postamento: **KÉPVESELŐHÁZ / MAGYAR KÜLÜGYI TÁRSASÁG / KERESZTÉNYSZOCIALISTA / MUNKÁSOK / ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE / ...** (Parlamento, Hungara Societo de Eksterlandaj Aferoj, Asocio de Kristansocialistaj Laboristoj ... [Sur la trovita foto ne estas legeblaj la lastaj tri linioj.] **1958-10-13**: la restaĵojn de Giesswein oni eltombigis kaj enterigis en la subtemplo de Episkopeja Katedralo en Győr. La monument-statuon pli malfrue oni starigis sur la supron de la templo Sankta Ana en la setlejo Taksony. – Vidu ankoraŭ: **Győr, Taksony**. >> *Hungara Heroldo*. 1928-12-18. nr.8.:120, 1929-04-12. B.eld.nr.2. p.13.; 1929-12-27. B.eld.nr.6. p.12.; 1930-04-23. nr.4. p.4.; 1932:2(apr-jun). p.8-9. – *Magyarság*. 1931-05-27. p.9. – Giesswein emlékkönyv. Budapest, 1925. p.23-25. – ♀ *Tolnai Világlapja*. 1931-06-03. p.5. – ♀ *Képes Krónika*. 1931-06-07. p.3.

Győr, Káptalándomb nr. 7., leĝejo de Romkatolika Teologia Ĉeflernejo **busto** el gipso. ♪
Fotó Horváth József

Győr, subtemplo de Episkopeja Katedralo. **Kriptoniĉo**. Sur ruĝmarmora tabulo oraj literoj:
DR. GIESSWEIN SÁNDOR / PRELÁTUSKANONOK / 1856-1923 / R.I.P. Viziteblas nur je
la Tago de mortintoj. – La originala tombloko estis en Budapeŝt, tombejo Kerepesi, 53-1-82.
1958-10-13: etombigis kaj en Győr re-entombigis. >> *Hungara Heroldo*. 1929-04-12. B. eld.
Nr.2. p. 13-14. Tóth 2004: 111, foto.

Mosonmagyaróvár, Parokia templo Szt. Gotthárd, temploĝardeno el la direkto de str.
Magyar. **Busto**. **Kaszás Miklós**. De **1932**l ĝi estis en Szt. László tér, de **1990-10-11** estas tie
ĉi. Surskribo: **A SZERETET ÉS BÉKE APOSTOLA**. (Apostolo de amo kaj paco.)

Pécs, Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. **Memortabulo**. Teksto: **GIESSWEIN
SÁNDOR / 1856-1923 / főpap, országgyűlési képviselő, nyelvész / mozgalmi vezető /
ĉefpastro, parlamentano, lingvisto kaj movadestro / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA** Dum
la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert**.

Tata, Kossuth tér nr. 15. sur la frontono de parokio **memortabulo**. Starigita en la mezo de la
1920-aj jaroj. Surskribo: **E VÁROSBAN SZÜLETETT DR. GIESSWEIN SÁNDOR /
GYŐRI PRELÁTUSKANONOK, A MAGYAR TUDOMÁNYOS / AKADÉMIA ÉS A
MAGYAR PARLAMENT TAGJA, / A SZENT ISTVÁN AKADÉMIA MEGALAPÍTÓJA, /
A NEMESSZÍVŰ PAP, A NAGY BÉKEAPOSTOL / A KIVÁLÓ TÁRSADALOMTUDÓS
ÉS EMBERBARÁT, / AKI A KELETI ÉS AZ ÖSSZES NYUGATI / NYELVEK
SZÓKINCSET ISMERTE, / ÉLT 1856-1923.** (En tiu ĉi urbo naskiĝis dr. Sándor Giesswein
prelatkanoniko en Győr, membro de Hungara Scienca Akademio kaj la hungara parlamento,
fondinto de Akademio Sankta Stefano, la noblakora pastro, la granda pac-apostolo, la elstara
sociscienulo kaj homamiko, kiu konis la vortprovizon de ĉiuj orientaj kaj okcidentaj lingvoj,
vivis 1856-1923.) >> Wehner:53.

Taksony, Sur la supro de la templo Sankta Ana: **Statuo de sur la tombmonumento de
Giesswein**. La tombo estis en la tombejo Kerepesi, Budapeŝt. Laŭ la deziro de Giesswein
malgrandigita kopio de la statuo Prindo de la Paco, t. e. Kristo, starigita sur la landlimo
argentina-ĉilia, je la memoro de la pakto ĉesiginta la militon inter la du landoj en 1903,
muldita el la materialoj superfligitaj kanonoj. **Krausz Lajos** skulptartisto. **1958-12-16**: oni
eltombigis la exhumálták la restaĵojn de Giesswein maradványait kaj reentombigis ĝin en la
subtemplo de Episkopeja Katedralo en Győr. La tombmonument-statuon tenanta en sia
maldekstra mano krucon pli poste on starigis tie ĉi. Surskribo sur la kruco **LUX MUNDI**. >>
Pri la statuo vidu ankoraŭ: **Budapest VIII.**, teombejo Kerepesi.

HÁMÁN Kató (1884-1936) kasisto de la Stacidomo Nyugati, poste sindikatestro
kemiindustria, martiro de la laborista movado, kiun dum la kontraŭrevolucia reĝimo en la
policejo oni torturis ĝis morto. Esperantisto de 1919, membro kaj eminenta kursgvidanto de
Hungaria Esperantista Societo Laborista, estrarano de ĝia grupo II. (ferencvárosi).

Budapest VI. (Terézváros). **Ŝtonbusto**. **Kirchmayer Károly**. Oni starigis ĝin en la kas-halo
de la stacidomo Nyugati, poste ĝi estis en la malgranda parko en la apudstacidoma parkumejo.
En la naŭdekaj jaroj oni malkonstruis kaj portis ĝin al la Lokomotivejo Hámán Kató. Tiu
lokomotivejo ĉesis kaj post ĝia transformado tie estiĝis Fervojhistoria Parko. La statuon oni
metis en la subtegmentejon de iu domo de la Parko, laŭ rememoroj de pluraj homoj, sed tiun
domon oni malkonstruis. Ĝia nuna loko estas nekonata. >> ♪ Hadházy:52

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi, **ornam-tombo** en la supra etaĝo de
Panteono de Laborista Movado konstruita en 1959. La panteono pro malbona stato ne estas
vizitebla.

Budapest XXII. (Budatétény) Stratangulo vojo Balatoni kaj str. Szabadkai, Szoborpark, Senfina promenejo de personoj de la laborista movado, nr. 28. **Memortabulo.** Originala loko: str. Mester nr. 59. **1959.** Teksto: [E házban lakott 1919-től 1931-ig Hámán Kató a munkásmozgalom kimagasló alakja, akit a Horthy-fasizmus börtönében gyilkoltak meg. Állították a IX.kerületi Nőtanács](#) (En tiu ĉi domo loĝis 1919-1931 Kató Hámán, elstara figuro de la laborista movado, kiun oni murdisen la prizono de Horthy-faŝismo. Starigis Konsilio de Virinoj en la distrikto IX.) >> Réthly Ákos <office@szoborpark.hu>

HULES Béla (1926-2002) hungara poeto kun Europo-premio, kaj esperantlingva poeto, arttradukisto. Li tredukis verkojn de Sándor Weöres, membro de Hungaria Esperanto-Asocio. **Budapest VIII.**, str. Kőfaragó nr. 3. **2001-04-12.** **Memortabulo.** Oni inaŭguris ĝin reprezentantoj de Hungaria Esperanto-Asocio kaj Hungara Asocio de Verkistoj. Teksto: [EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT / 1981-TŐL 2001-IG / HULES BÉLA / \(1926-2002\) / KÖLTŐ, MŰFORDÍTÓ, FILOZÓFUS / ĈI DOME VIVIS KAJ VERKIS / ADALBERTO HULEŠ / \(1926-2002\) / EMINENTULO DE LA HUNGARA / KAJ ESPERANTA LITERATUROJ / EZT A TÁBLÁT A KÖLTŐ BARÁTAI, A MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG / ÉS A MAGYAR ESZPERANTÓ SZÖVETSÉG ÁLLÍTOTTAK](#) (Lasta frazo de la teksto: Tiun tabulon starigis amikoj de la poeto, Hungara Asocio de Verkistoj kaj Hungara Esperanto-Asocio.) – rimarko: ĝuste: HUNGARIA, t. e. Magyarországi. ☞

JAKAB Lajos (1859-1929) ĉefkontrolisto de Déli Vasút (Suda Fervojo), ekspertizo de stenografio, organizinto de la unua internacia stenograf-ekspozuicio, la unua esperantisto en la urbo Szeged, la unua hungara fervojista esperantisto, iniciatinto de esperanta stenograf-sistemo.

† **Budapest, VIII.** (Józsefváros), tombejo Kerepesi, parcelo 43., vico 2., nr. 96. La honoran tomblokon dinacitan de la ĉefurbo en 1929 oni ĉesigis en 2005, sur tiun parton oni denove enterigadas.

Szeged. Apud la domo str. Jakab Lajos nr. 1., sur la muro en la str. Jakab Lajos de anguldomo en Klapka György tér sub la stratnomtabulo [nomklariga tabulo](#) el emajlo de Bonyhád. **2005.** Surskribo: [JAKAB LAJOS \(1859-1929\) / A SZEGEDI GYORSÍRÓK / EGYESÜLETÉNEK ALAPÍTÓJA.](#) (Fondinto de Societo de Stenografistoj en Szeged.) Finacis: Soroptimist Club viselte. Dokumento: Szeged Mj. Város Közgyűlése Kulturális, Közművelődési és Idegenforgalmi Bizottsága 4159-38 /2005. (IV. 6.) KKIB számú határozata. Utcanév magyarázó táblák kihelyezése. IV. ütem. – Fotó Rátkai Árpád

JEROŠENKO, Vasilij Jakovlevič / Ерошенко, Василий Яковлевич (1890-1952) rusa instruisto, blindulo. Japana, Esperanta kaj rusa poeto. Longe li instruis eksterlande, precipe en Japanio.

Szeged. Biblioteko Somogyi, Esperanto-kolektaĵo. La skulptisto **Nikolaj Vasiljeviĉ Blaĵkov**, vivanta en la urbo Odeso, en **1969** donacis siajn malgrandajn [relief-ĝemelojn](#) – Jeroŝenko kaj Zamenhof – al la esperantistoj de la urbo Szeged, ĝemelubo de Odeso. Surskribo: **B.** [Jeroŝenko](#) >> Fenyvesi p. 279., Auld p. 846.

KALOCSAY Kálmán (1891-1976) kuracisto. Poeto, arttradukisto, redaktoro, post Zamenhof la plej granda figuro de la historio de la lingvo Esperanto, prezidanto de Hungarlanda Esperanto-Societo (1938-1942), membro de Akademio de Esperanto (1949-1976), honora membro de Universala Esperanto-Asocio (1937-1976).

Abaujszántó, vojo Béke, antaŭ la domo nr. 32. sz. **1986-11-09.** Starigita okaze de Internacia Literatura Forumo [busto](#) el bronzo, kiun en oktobro **2003** oni translokigis el la parko István király. En 1986 inaŭgurparolis Vilmos Sággy prezidanto de Hungaria Esperanto-Asocio kaj

en la nomo de Internacia Komitato Kalocsay Kálmán Giorgio Silber. Post Zamenhof Kalocsay estis la unua persono kiu ricevis statuon pro esperantista agado. **Jószay Zsolt**. Surskribo sur la postamento: **DR. KALOCSAY KÁLMÁN 1891-1976** ☞ Patay János **Abaújszántó**, vojo Béke, nr. 32., domo Rákóczi- (Ulánus- vagy Kapitány-), Lokhistoria Kolektaĵo, memorĉambro Kalocsay Kálmán. **1986-11-09**. **bronz-reliefo**. Verko de **Gábor Benyei**, perezidanto de la vilaĝa konsilantaro. En la nomo de Esperantlingvaj verkistoj parolis Ada Csíszár. >> Csíszár Ada.

Budapest II. str. Nyúl u. 4. Sur lia iama loĝdomo griz-nigra marmora **memortabulo** 40x60x2cm, far G. Nagy Róbert. per ajut-sablo. Inaŭguro: **2009-12-14** kun paroladoj de Imre Szabó (Hungaria Esperanto-Asocio), Balázs Wacha (Amika Societo Kálmán Kalocsay) kaj Imre Ferenczy (Universala Medicina Esperanto-Asocio). Surskribo: **DR. KALOCSAY KÁLMÁN / profeszor / 1891–1976 / E házban élt és alkotott a kiváló orvos és világhírű / esperantó költő-műfordító. / En tiu ĉi domo vivis kaj verkis la eminenta / kuracisto kaj mondfama Esperana poeto-tradukisto. / Magyarországi Eszperantó Szövetség / 2009**

Gödöllő, Máriabesnyő, vojo Fenyvesi nr. 76. **Memortabulo** sur la muro de lia iama somerdomo. **1987-04-04**. **EBBEN A HÁZBAN LAKOTT ÉS ÍRT 1955-1977 NYARAIN DR. K. KALOCSAY ESZPERANTÓ KÖLTŐ, FORDÍTÓ ÉS NYELVÉSZ.** (En tiu domo loĝis kaj verkis 1955-1977 dr. K. Kalocsay Esperanta poeto, tradukisto kaj lingvisto.) >> *Budapest Informilo*. 1987. maj. p. 7. – Röllinger:58

Gödöllő, Máriabesnyő, str. Fogadalom, Malnova tombejo, parcelo 8. **familia kriptó.**, sur ĝi nigra **memortabulo** kun la teksto **prof. KÁLMÁN KALOCSAY / d-ro de la med. sciencoj / GENIA POETO DE ESPERANTO / 1891-1976**
<http://kep.tar.hu/eszperanto/50639017/38056439#2>,
<http://kep.tar.hu/eszperanto/50639017/38056440#2>

Miskolc, str. Dr. Kalocsai Kálmán nr. 1. **Memortabulo**. **1988**. Teksto: ? ☞ Pásztor Lászlóné **Pécs**, Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. **Memortabulo**. Teksto: **KALOCSAY KÁLMÁN / 1891-1976 / kiváló orvos és világhírű költő-műfordító / eminenta kuracisto kaj mondfama / Esperanta poeto-tradukisto / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA** Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert**.

Nagybakónak, Kalocsay Kálmán Eszperantó-fonto. É.sz. 46° 33,5310' K.h. 17° 01,8110'. Magasság 223 m. 1 km for de Nagybakónak, en bela valo, ripozloke, ĉe la blua turisma vojsigno. **1980**. En tiu loko tre proksime estas pliaj du fontoj: Árpád Skolt-fonto kaj Baghy Gyula Eszperantó-fonto. Tiu estas la maldekstra. Tájékoztató **Informa memortabulo**. Teksto: **KALOCSAY KÁLMÁN / ESZPERANTÓ FORRÁS / KOLOMANO KALOCSAY / ESPERANTO FONTO / 1980**. >> <http://hotelbaranya.hu/poi.geo?id=5074> (három fényképpel). ☞ net

KARINTHY Frigyes (1887-1938) író, la plej granda hungara satiristo, vicprezidanto de Hungara Komitato de la Lingvo Internacia (1918-1922), prezidanto de Hungarlanda Esperanto-Societo (1932-1938).

Budapest VII. (Erzsébetváros), str. Damjanich nr. 27. **Memortabulo**. **1967**. Teksto: **E HÁZBAN SZÜLETETT / KARINTHY FRIGYES / ÍRÓ / 1887. JÚNIUS 24-ÉN / FŐVÁROSI TANÁCS VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA / 1967** (En tiu domo naskiĝis / Frigyes Karinty / verkisto / la 24-an de junio 1887 / Plenumkomitato de Ĉefurba Konsilantaro / 1967) >> ☞ Halász László: Karinty Frigyes. Bp., 1972. p. 16.

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi, 41-1-35. **Tombmonumento**. Surskribo: **KARINTHY FRIGYES. 1970. Borsos Miklós** skulptartisto. ☞ http://www.agt.bme.hu/staff_h/varga/foto/kerepesi/karinty.html

Budapest XI. (Kelenföld), vojo Karinty Frigyes, ĉe la strato Irinyi János. Bronza **statuo**. **1988**. Palkovics István. Surskribo: **KARINTHY FRIGYES EMLÉKÉRE. 1887-1938**. (Je la

memoro de Frigyes Karinthy) ☞ [Budapesti szobrok katalógusa http://www.budapest-photo.hu/Karinthy%20Frigyes%20szobor_2.htm](http://www.budapest-photo.hu/Karinthy%20Frigyes%20szobor_2.htm)

Budapest XI. str. Karinthy Frigyes 2. **Bronzreliefa memortabulo** el kalko 73x85 cm, resp. 34 cm diametra. **1948. Kocsis András.** Teksto: [EBBEN A HÁZBAN LAKOTT / 1920-TÓL 1930-IG / KARINTHY FRIGYES / EMLÉKÉNEK EMELTE / BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZÖNSÉGE / 1948](#) (En tiu domo loĝis 1920-1930 F. K., je lia memoro starigis publiko de la ĉefurbo Budapest >> ☞ Hadházy Levente 19

Siófok, str. Batthyány Lajos nr. 46., sur la barilo de la iama pansiono Vitéz **memortabulo**. Teksto: [E PAD MÖGÖTTI ÉPÜLETBEN / 1938. AUGUSZTUS 29-ÉN HUNYT EL / KARINTHY FERENC ÍRÓ, SZÜLETETT 1887. A MAGYAR IRODALMI KARIKATÚRA MEGTEREMTŐJE. / EMLÉKÉRE ÁLLÍTOTTA SOMOGY MEGYE TANÁCSÁNAK / IDEGENFORGALMI HIVATALA. 1959.](#) (En la domo malantaŭ tiu benko / la 29-an de aŭgusto 1938 mortis / Ferenc Karinthy verkisto, naskiĝis 1887. / kreinto de la hungara literatura karikaturo. / Je lia memoro starigis de Konsilantaro de departemento Somogy / Fremdultrafika Oficejo. 1959.)

La verkisto mortis tie, en lia somerdomo.

Siófok, Rózsa-liget, laŭborda promenejo. **1997-08-06. Statuo. Varga Tamás.** ☞ net

KILIÁN György (1907-1943), elstarulo de la laborista movado, li malaperis dum paraŝutista enbataligo. Eisto de 1922, aktivisto de E-organizoj malpermesitaj en Hungario (Sennacia Asocio Tutmonda, Internacio de Proletaj Esperantistoj).

Göd, Bazlernejo. **Busto** el plumbo. **1979. Sziklay Gyula** amatora artisto. >> KIL SZ/XXXI.

Pápa, Statu-parko en Köztársaság liget. Originala loko: Flughaveno. **1985 aŭ 1988-05-01.**

Statuo el bornzo kaj ŝtono. **Marton László.** Surskribo (kun malĝusta nomo): **KILLIÁN GYÖRGY** http://www.ekmk.hu/emlekhely/Emlekhelyek/h_150077.html#077

Szolnok, Kilián György Repülő Műszaki Főiskola. Bronza **portreto**. **1984. Szederkényi Attila** skulptartisto. >> KIL SZ/XXV.

Szolnok, Repülőtiszi Iskola. **Busto** el kalko. **1965. Horváth János** skulptartisto. >> KIL H/13.

Zánka, iama Úttörőváros. **Plastikaĵo** el ŝtono. 264x110x95 cm. **1988. Csontos László** skulptartisto. >> KIL C/18.

KISS János (1857-1930) filozofo, universitata profesoro, eklezia verkisto, Eisto. Kristana Filozofia Katedrestro de Pázmány Péter Tudományegyetem 1914-1928, komitatano, poste honora membro de Hungarlanda Esperanto-Societo.

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi 56-1-30, (ĉe la tombejo juda, kontraŭ la tomboj de la ordeno karmmontanoj. **Tombmonumento. Orbán Antal** skulptartisto. – La tombo estas malzorgata, fiherboj kovras ĝin, trovi estas malfacile.

KORACH Mór (1888-1975) Kemikisto, ceramikisto, membro de Hungara Scienca Akademio. Eisto de 1912, pioniro de scienc-teknika aplikado de Esperanto, honora membro de Hungara Esperanto-Asocio (1966-1975).

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi, 34/2-1-29

☞ http://www.agt.bme.hu/staff_h/varga/foto/kerepesi/korach.html

Várpalota, Thury-fortikaĵo, Hungara Kemio-Muzeo. Réz **Duonreliefo** el kupro, mezuro: 715x830x105 mm. **1988. Orr Lajos.** Originale en Veszprém, en la strato kun lia nomo, super la stratnomtabulo. Starigis Konsilantaro de la urbo Veszprém, je 100-a datreveno de lia naskiĝo. La antaŭa nomo de tiu strato estis Hóvirág, en 1991 ricevis sian originalan nomon, kaj la duonreliefon oni metis en muzeon. Surskribo: [KORACH MÓR / 1888-1975 / VEGYÉSZMÉRNÖK / AZ MTA RENDES TAGJA / A VESZPRÉMI / MŰSZAKI KUTATÓIN- / TÉZET KOSSUTH-DÍJAS / IGAZGATÓJA / SZÜLETÉSÉNEK / 100. /](#)

ÉVFOR- / DULOJÁ / RA / ÁLLÍTOTTA / VESZPRÉM VÁROS / TANÁCSA (Mór Korach kemia inĝeniero, membro de HSA, Kossuth-premiita direktoro de la Teknika Esplorinstituto en Veszprém, je centa datreveno starigis Konsilantaro de Veszprém)

☞ Próder István

KOSSA István (1904-1965) grupestro de la tramista sindikato kaj Esperanto-grupestro, tial li estis devis militservi en pun-kompanio. Tra la frontlinio li sukcese fuĝis al la rusoj, poste iĝis komunista politikisto. Ĉefsekretario de la Sindikata Konsilio, deputito de la departemento Veszprém. Prezidanto de Hungaria Esperantista Societo Laborista (1945-1949), protektanto de Hungarlanda Esperanto-Societo (1949-1950), kiel minsitro pri trafik- kaj poŝtaferoj apoganto de Fervojistaj Fakoj de Hungara Esperanto-Asocio (1960-1965), prezidanto de la unuan fojone en Hungario aranĝita IFEF-kongreso.

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi, maldekstra laboristmovada promenejo, **ornamtombo.**

Pápa. Str. Kossa István nr. 2. Marmora **memortabulo.** 1979-03-30. Surskribo: **KOSSA ISTVÁN / 1904-1965 / A MAGYAR MUNKÁSMOZGALOM KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGE / VESZPRÉM MEGYE ÉS VÁROSUNK ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐJE EMLÉKÉRE, SZÜLETÉSÉNEK 75. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL. / PÁPA, 1979. MÁRCIUS 31. / MSZMP VÁROSI BIZOTTSÁGA, VÁROSI TANÁCS** (István Kossa 1904-1965, elstarulo de la hungara laborista movado, deputito de la departemento Veszprém kaj nia urbo, je lia memoro okaze de lia 75. naskiĝdatreveno. Pápa, 1979-03-31.) Nun en nekonata loko. >> ☞ Bándi László 105

Pula, Fő u. 31. Marmora **memortabulo.** 1965-11-05. Stumpf János ŝtontajlisto. Surskribo: **KÖZSÉGÜNK NAGY BARÁTJA / KOSSA ISTVÁN / 1904-1965 / EMLÉKÉRE** (Je la memoro de la granda amiko de nia vilaĝo. >> ☞ Bándi László 116

Tapolca, Antaŭ la ĉefpoŝtejo. Bronza **portreto.** 1982. Marton László skulptartisto. >> KIL M/XV.

Veszprém. En la vestiblo (en la iama str. Shönherz Zoltán) de la Centra (iama Kossa István) Kolegio de Kemiindustria Universitato de Veszprém marmora **memortabulo** kun bronza lameno. Sulptartistoj Götz János kaj Márton István. Surskribo: **KOSSA ISTVÁN 1969-04-19,** dum la universitataj tagoj festantaj la 20-an datrevenon de la fondo de la univarsitato, je la ĉeesto de la familianoj Kossa, kun memorparolado de profesoro Ernő Nemez. **Götz János** skulptartisto, la ornamkovraĵon en la fono planis **Márton István** konstruĝinĝeniero. Kossa paroladis la 22-an de oktobro 1949, dum la fondfestado de la Universitato Kemiindustria en Veszprém. La studenthotelo en 1968 ricevis la rangon kolegio kaj la nomon Kossa István "...kiel signo de dankemo al tiu deputito, kiu grave kontribuis al la lokigo de la universitato al Veszprém, kaj kiu ĝis sia morto en 1965 helpis solvi la problemojn" – skribis poste la jarlibro eldonita je la 25. datreveno de la Kemiindustria Universitato en Veszprém. En la komenco de la naŭdekaj jaroj, je la nomŝanĝo de la kolegio, laŭ buŝa ordono de la rektoro oni haste forigis la memortabulon kune kun la ornamkovraĵo. Ĝia plua sorto estas nekonata. >> Leleplezték Kossa István emléktábláját. = *Egyetemünk.* (Veszprém) 1969-05-03. p.2. – ☞ Bándi László 173

KOSZTOLÁNYI Dezső (1895-1936) hungara poeto, verkisto, ĵurnalista. Li ellernis Esperanton en 1905. Vicprezidanto de Propaganda Komitato de Internacia Lingvo (1918-1922).

Budapest I. Str. Logodi nr. 1. (str. Tábor nr. 12.) Tie li loĝis, envere iom pli norde, laŭ lia poŝtadreso str. Tábor nr. 12, ja la domo estis en la finiĝo de ambaŭ stratoj. **Bronreliefa memortabulo.** 1990. Teksto: „**A HÁZ IS ALSZIK HOLTAN ÉS BUTÁN / MINT MAJD SZÁZ ÉV UTÁN, / HA ÖSSZEOMLIK, GYOM VIRÍT ALÓLA / HOGY OTTHONUNK VOLT-E VAGY ÁLLAT ÓLA**” / **EGYKORI HÁZÁBAN ITT ÉLT ÉS ALKOTOTT / KOSZTOLÁNYI DEZSŐ / KÖLTŐ / BUDAPEST FŐVÁROS TANÁCSA / I. KERÜLETI**

TANÁCS. („Ankaŭ la domo dormas morte kaj stulte / kiel iam post cent jaroj, / se ruiniĝos, trudherbo floros de sub ĝi / ĝi estis ĉu hejmo ĉu bestejo” / en sia iama domo tie vivis kaj kreis Dezső Kosztolányi / poeto / Konsilantaro de Ĉefurbo Budapeŝt / Konsilantaro de la distrikto I.) Czinder Antal skulptisto.

http://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=F%C3%A1jl:Kosztolanyi_Dezs%C5%91_eml%C3%A9kt%C3%A1bla_Budapest_T%C3%A1bor_utca.JPG&filetimestamp=20090321172234

Budapeŝt IX. (Ferencváros) vojo Üllői nr. 21. **Memoro kun bronza reliefo.** 1989. Borbás Tibor skulptisto.

Budapeŝt XI. (Újbuda). Parko en Kosztolányi Dezső tér. **Bronza busto.** 80 cm, kun la postamento 170 cm. Apud la kubutuma figuro libro. 1979. Borbás Tibor skulptisto.

Subotica / Szabadka SR, en la parko apud Gimnazio Svetozar Marković. **Statuo.** 1985. Almási Gábor skulptisto en Subotica / Szabadka.

Subotica / Szabadka SR, sur la muro de Gimnazio Svetozar Marković trilingva **memortabulo kun bronza portreto.** 1993. Almási Gábor skulptisto en Subotica / Szabadka. Teksto serbe, hungare, kaj kroate: KOSZTOLÁNYI DEZSŐ / 1885-1936 / У СУБОТИЦИ СЕ РОДИО, У СВОЈ ЗГРАДИ ЈЕ / СТАНОВАДО И ПОХАЋАО ГИМНАЗИЈУ ЗНАМЕНИТИ / МАЂАРСКИ КНИЖЗЕВНИК ЕВРОПСКОГ ГЛАСА / ДЕЖЕ КОСТОЛАЊИ. / SZABADKÁN SZÜLETETT, EBEN AZ ÉPÜLETBEN LAKOTT ÉS VÉGEZTE GIMNÁZIUMI TANULMÁNYAIT / A XX. SZÁZADI MAGYAR IRODALOM / EURÓPAI RANGÚ ÍRÓJA. / DEZSŐ KOSZTOLÁNYI MAĐARSKI KNJIŽEVNIK / EUROPSKOG GLASA RODIO SE U SUBOTICI, / STANOVAO JE I GIMNAZIJU POHADAŌ / U OVOJ ZGRADI. / SUBOTICA 1993 // ГРАДИКИ СУБОТИЦЕ / VÁROS POLGÁRAI / GRADINI SUBOTICE. (Dezső Kosztolányi 1885-1936, naskiĝis en la urbo Subotica, en tiu domo loĝis kaj studis en gimnazio, Eŭrop-dimansia verkisto de la 20-jarcenta hungara literaturo.)

KÖKÉNY Lajos (1897-1985) instruisto, stenografo. Fondinto kaj redaktoro de *Hungara Heroldo* kaj *Hungara Esperantisto*, pluraj libroj, jarlibroj, gvidlibroj kaj *Enciklopedio de Esperanto* (1934), movadhistoriisto. Elstara movada gvidanto, Hungarlanda Esperanto-Societo: prezidanto (1941-1947), kunprezidanto (1947-1947-1949) dum la plej malfacilaj jaroj, honora prezidanto de 1977. Universala Esperanto-Societo: honora membro de 1980.

Pécs Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. **Memortabulo.** Teksto: **KÖKÉNY LAJOS / 1897-1985 / folyóirat- és lexikonszerkesztő / mozgalmi vezető / redaktoro de revuo kaj enciklopedio, movadestro / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA** Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert.**

Budapeŝt VIII. Új Köztemető 16/IX-2-10 **síremlék**

KULICH Gyula (1914-1944) tajlorlaboristo, organizanto de kontraŭfaŝisma agado de Landa Junulara Komitato (de Socialdemokrata Partio), martiro de laborista movado murdita en Dachau. Li lernis Esperanton en siaj studentaj jaroj en la grupo Békéscsaba de Hungarlanda Esperanto-Societo, poste membriĝis en la grupo XIX. De Hungaria Esperantista Societo Laborista.

Békéscsaba, Munkácsy tér (iama Kulich Gyula tér). 1975. Bronzlamena Kulich Gyula **monumento** Kulich Gyula. **Varga Imre** skulptartisto. Surskribo: **KULICH GYULA / 1914-1944 / „Olykor éltam én e földön, / mikor az ember úgy elaljasult, / hogy önként, kéjjel ölt...” (Radnóti Miklós).** („Mi vivis sur la Tero kiam la homo kanajliĝis murdante memvole, volupte...” Miklós Radnóti) – Aŭtonomio de la urbo Békéscsaba 1991-05-23 decidis „La monumento restos sen nomo kaj numero” kaj lia nomo estos **Martír-monumento.** >> 132/1991. (V.23.) közgy. 1/a.

Békéscsaba, Muzeo, str. Fábry. Pli frue en la bazlernejo Kulich Gyula, 1981. Bronza [statuo](#).
Udvardy Anikó.

Békéscsaba, Muzeo, str. Fábry. Pli frue en la str. Baross, sur la muro de Lernejo de Industria Faklaboristoj nr. 635. sz. [Memortabulo](#). Teksto: **EBBEN AZ ISKOLÁBAN TANULT 1929-1931 ÉVEKBEN A MAGYAR MUNKÁSMOZGALOM MÁRTÍRJA / KULICH GYULA / HARCOS, HŐSI ÉLETE LEGYEN PÉLDAKÉP. AZ ESZME, AMELYÉRT MEGHALT GYŐZEDELMESEKEDETT.** (En tiu lernejo lernis en la jaroj 1929-1931 martiro de la hungara laborista movado Gyula Kulich batalanto, lia vivo estu modelo.) – Aŭtonomio de la urbo Békéscsaba 1991-05-23 decidis pri ĉesigo de tiu memorloko. >> 132/1991. (V.23.) közgy. 1/d.

Budapest VIII. (Józsefváros), Kálvária tér (1957-1991 Kulich Gyula tér) nr. 13. Bronza [memortabulo](#) inaŭgurita en 1957 aŭ pli frue. Ĝia teksto laŭ informo de la urbestra oficejo: **KULICH GYULA TÉR / KULICH GYULA (1914-1945) / BÉKÉSCSABÁN SZÜLETETT / AZ ORSZÁGOS IFJÚSÁGI BIZOTTSÁG TITKÁRA / A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI MOZGALOM / EGYIK BÁTOR VEZETŐJE VOLT / A HITLERI FASISZTÁK 1945 JANUÁRJÁBAN KIVÉGEZTÉK** La sorto de la memortabulo estas nekonata, verŝajne oni ŝtelis ĝin ĉ. 1990-1991. > Fővárosi Tanács VB 604/1957.sz.

Budapest VIII. (Józsefváros), Kálvária tér (1957-1991 Kulich Gyula tér). [Bronza portreto](#). 1958. **Kelemen Kristóf** skulptartisto. La sorto de la portreto estas nekonata, verŝajne oni ŝtelis ĝin ĉ. 1990-1991, nur la postamento estas en la angulo de la placo.

Budapest VIII. (Józsefváros), Rákóczi tér nr. 4., Vestajindustria Fakmezlernejo kaj Gimnazio Jelky András (ĝis 1993 Vestajindustria Fakmezlernejo Kulich Gyula). [Portreto](#) el kalko 1961. **Rózsa Péter** skulptartisto. De la nomŝanĝo la portreto estas en la deponejo de la lernejo. >> KIL R/XIX.

Orosháza, str. Bajcsy-Zsilinszky, antaŭ la Evangelia Baz- kaj Mezlernejo (je inaŭguro de la ornamputo Bazlernejo Kulich Gyula) [ornamputo Kulich Gyula](#) el kalko. 1972. **Nagy István** finpretigis ĝin en 1971. La put-parto 70 cm, la kolono 240x75 cm. Teksto: **VOLTAK, AKIK FOGUKAT / CSIKORGATVA ROHANTAK / A TŪZBEN, S HARCOLTAK / CSAK AZÉRT MERT ELLE / NE MIT SE TEHETEK / VOLT, AHOVÁ LEPECSÉ / TELT MARHAKOCSIBAN / UTAZTAK, DERMEDTEN / S FEGYVERTELEN ÁLLTAK / AZ AKNAMEZŐKÖN, / S VOLT AHOVÁ ÖNKÉNT / MENTEK, FEGYVERREL / A KÉZBEN, NÉMÁN, MERT / TUDTÁK, AZ A HARC AZ / AZ Ő ÜGYŪK OTT LENN, / S MOST A SZABADSÁG / ANGYALA ŐRZI NAGY / ÁLMUK AZ ÉJBEN / RADNÓTI MIKLÓS** (Ekzistis kiuj dentgrincadante kuregis en la fajro kaj batalis nur tial ĉar nenion ili povis fari kontraŭ ĝi, estis kien ili veturis en sigelfermitaj brutvagonoj, senpoviĝante kaj senarmilie ili staris sur minkampoj, kaj estis kien ili memvole iris kun armilo en la mano, silente, ĉar ili sciis ke la batalo tie malsupre estas ilia afero, kaj nun anĝelo de libereco gardas ilian sonĝon en la nokto. Miklós Radnóti.) ♡ ♡

Lajos Gyula (1877-1955) romkatolika pastro, kanoniko, plebano, gvidanto de kantlernejo, gvidanto de la esperantista grupo en Pécs.

Pécs, Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. Sur la komuna [memortabulo](#) de la eminentaj esperantistoj en Pécs. La tekston vidu sub la ĉapitro Esperanto-parko. Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA.

LANGLET, Valdemar (1872-1960) kiel sveda ĵurnalisto ĉirkaŭ la jarcentŝanĝo vizitadis la unuajn esperantistojn en Rusio, poste en somero de 1902 en Hungario. Prezidanto de Sveda Esperantista Societo (1906-1909). Sveda lektoro de universitato en Budapest (1932-1944), ofta vizitanto de Esperanto-aranĝoj en Budapest. Kune kun sia esperantista edzino Nina (1896-1988) inter majo 1944 kaj januaro 1945 sub egido de la Sveda Ruĝa Kruco iniciatis,

establis kaj funkciigis la hungarian hom-savantan reton, kiu per eldono de multmil „protektodokumentojn” kaj per establo de „protektataj domoj” savis la vivon de la plej multaj persekutitoj. Pere de lia longtempa ligo al la sveda reĝa familio li sukcese kontribuis al tiuj klopodoj, kiuj haltigis la deportadon de judoj al koncentrejoj. En la ruinigita Budapeŝto en 1945 li organizis la nutraĵ- kaj medikament-provizadon.

Budapeŝto IV. (Újpeŝto) str. Langlet Valdemar nr. 3-5. **Memortabulo. 1986.** Teksto: [Langlet Valdemar 1872-1960 a Sved Vöröskereszt főmegbizottja. 1944-ben harcolt a fasizmus ellen, segítette az üldözötteket, támogatta a rászorulókat. Emlékére állította Budapest Főváros Tanácsa 1986.](#) (Walemar Langlet 1872-1960 ĉefkomisiito de la Sveda Ruĝa Kruco. En 1944 li batalis kontraŭ la faŝismo, helpis la persekutitojn kaj tiujn, kiuj necesbezonis helpon. Je lia memoro starigis la Konsilantaro de Ĉefurbo Budapeŝto. 1986.)

Lengyel Pál (1868-1932) presisto. En la urbo Szekszárd li presis (1900-1904) kaj eldonis (1901-1904) la revuon *Lingvo Internacia*. Tiutempe ĝi estis la plej grava revuo de la interancia Esperanto-movado. Poste li eldonis ĝin en Parizo (1905-1914), kie li membriĝis en Akademio de Esperanto (1910-1928). Hejmenveninte el la dummilita koncentrejigo lei estis komitatano (1920-1924) poste honora prezidanto (1924-1932) de Hungarlanda Esperanto-Societo.

Pécs. Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. **Memortabulo.** Teksto: [LENGYEL PÁL / 1868-1932 / a Lingvo Internacia c. nemzetközi folyóirat / kiadója és szerkesztője / eldoninto kaj redaktinto de la internacia revuo / „Lingvo Internacia” / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA INAŬGUROTA en 2010. G. Nagy Róbert.](#)

Szék

Szekszárd. str. Babits Mihály nr 16/a., sur la muro de lia iama presejo, laŭ iniciato de Mihály Szilágyi starigita **memortabulo. 1986-10-06.** En la teksto estas diversaj litergrandecoj: [EBBEN A HÁZBAN MŰKÖDÖTT / LENGYEL PÁL NYOMDÁJA, / A HŰL A "LINGVO INTERNACIA" / ESZPERANTÓ NYELVŰ LAPOT / ADTA KI 1901-1904 KÖZÖTT / EN ÉI-TIU DOMO FUNKCIIS LA PRESEJO / DE PAŬLO LENGYEL, KIE / LI ELDONIS LA ESPERANTLINGVAN / GAZETON "LINGVO INTERNACIA" / INTER 1901-1904 / ÁLLÍTOTTA / A SZEKSZÁRDI VÁROSI TANÁCS / ÉS A / "LENGYEL PÁL" / ESZPERANTISTA CSOPORT 1986-BAN.](#) La nomo de la urbo ĝis 1903 estis Szegszárd, tial estas ofte konfuzo je la ĝusta urbonomo. >> Szilágyi Mihály: Lengyel Pál eszperantista nyomdász, újságíró, akadémikus. = Paŭlo Lengyel, esperantista presisto, ĵurnalisto, akademiano. Szekszárd, 1988. p. 86. Fotók: az emléktábla és az avató ünnepség. - 9 Röllinger:57.

Mihalik József, hernádszurdoki (1883-1959) instruisto en porinstruista instituto. Fondinto kaj afergvida prezidanto de Hungara esperanto-Asocio („Federacio”, 1935-1944) servanta la irentan, t. e. teritorion (re)postulantan propagandon de la ŝtato, kaj redaktoro de *Hungara Heroldo*. Riskante sian vivon li savis persekutitajn esperantistojn en 1943-1944-ben.

Budapeŝto XVI. (Sashalom), Promenejo Sashalmi nr. 44., sur ĝia frontono palsta **memortabulo** en formato A/4. Envere sur la 160 kvadratmetra angulgrundo de plurfoje nomŝaĝita strato (Bejczy Jenő 1941 Révész 1945 Stromfeld Aurél 1954 Vörösmajor) nr. 1. estis la loĝdomo de Mihalik kun etaĝo kaj granda ĝardeno. Duonon de la grundo li vendis tiel, ke lia domo iĝis la str. Vörösmajor nr. 1/b. (9 Rátkai Árpád), kaj el la alia duono la str. Vörösmajor nr. 1/a. angulgrundo, kaj tiu samtempe iĝis la promenejo Sashalmi nr. 44. Post la morto de Mihalik konstruiĝis senkaraktera loĝdomo sur la grundo nr. 1/b., sur kies frontono al la promenejo Sashalmi oni metis la memortabulon. Ĝia teksto kun verdaj literoj: [Itt lakott / Hernádszurdoki Mihalik József / 1888-1959 / cinkotai tanár, / a Pedagógus Eszperantó Egyesület elnöke / a Hungara Heroldo szerkesztője. / XVI. Kerületi Közművelődési tanács –](#)

(Tie loĝis József Mihalik hernádszurdoki, 1888-1959, instruisto en Cinkota, prezidanto de Pedagoĝa Esperanto-Societo, redaktoro de Hungara Heroldo. Kultúra Konsilio de la distrikto XVI.) – „Hernádszurdoki” estis nobela antaŭnomo, oficiale uzita ĝis 1947, skribenda minuskle. – Mihalik en 1920-ban laboris en Cinkota, sed loĝis tiam en Rákosfalva, kaj en 1929 de tie tarnasloĝiĝis al Sashalomra. – La setlejoj Sashalom, Cinkota kaj Rákosfalva en 1950-ben iĝis partoj de la distrikto XVI. De Budapeŝto XVI. – La societnomo ĝuste: Hungara Esperanta Pedagoĝa Societo. – Pri la memortabulo ankoraŭ: Csizsár 13-14) ♪ Rátkai Árpád

NEMES Antal (1855-1941) Papa prelato, titolita episkopo, dum 38 jaroj parokestro de la Ĉeftemplo por Kronado (Matias-preĝejo), esperantistiĝis dum teologiaj studoj en Vieno, prezidanto (1924-1925), poste honora membro (de 1929) de Hungarlanda Esperanto-Societo, honorcivitano de Drégelypalánk.

Drégelypalánk, tombejo, **tombmonumento**.

NEZVÁL Ferenc dr. (1909-1987) ledlaboristo, poste komunista politikisto kun gravaj funkcioj, deputito, justicministro (1957-1966). Kiel junlaboristo lernis Esperanton. Prezidanto de Hungara Esperanto-Asocio 1977-1986.

Budapeŝto VIII. (Józsefváros), Kerepesi úti temető, 12-3-10. **Tombmonumento**.

PALKÓ Sándor (1911-2001) presisto, ĉefdirektoro de Pénzjegynyomda (presejo de bankbiletoj), prezidanto de Konsilantaro de Departemento Baranya, deputito, „patro de la lago-sistemo de Orfű”. Sekretario (1929-1931) kaj kasisto (1932-33) de la grupo III. (Kispest) de Hungaria Esperantista Societo Laborista, prezidanto de Hungarlanda Esperantista societo (1949-1950) pŝntárosa a Magyar Országos. Eszperantó Egyesület elnöke (1949-1950).

Orfű, str. Ladik köz nr. 2., grundo de MOHOSZ sur monteto inter la lagoj de Pécsi kaj Herman Ottó. **2004-10-09**. Bronza **busto** rigardanta al la lago Pécsi. **Trischler Ferenc** skulptartisto. Inaŭguris Katalin Szili, prezidanto de la Parlamento, parolis Ervin Mitzki, prezidanto de Ligo de Fiŝkaptistaj Societoj de Baranya. Sur la postamento: **PALKÓ SÁNDOR / 1911-2001** ♪ ifj. Palkó Sándor

Orfű, tombejo Orfű-Mecsekrákosi. **Tombo**.

PALLÓS Istvánné (1822-1995) gvidanto de la E-movado en la departemento Baranya. Estrarano de Internacia Asocio Monda Turismo.

Pécs, Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. Sur la komuna **memortabulo** de la eminentaj esperantistoj en Pécs. Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert**. La tekston vidu sub la ĉapitro Esperanto-parko.

PÁZMÁNY Zoltán, szőlősi, szilasi és laki (1869-1948) universitata profesoro la romia juro (Pozsony, Budapeŝto, Pécs), prezidanta konsilisto de Hungara Eksterlanda Konsilio, prezidanto (1924-1928) kaj honora prezidanto (1928-1948) de Hungarlanda Esperantista Societo.

Brestovec / Szilas SK, ul Hlavná 83. **Memortabulo**. 1996.

Brestovec / Szilas SK, tombejo, **kripto** de Pázmány-familio.

PECHAN Alfonz (1902-1994) instruisto en Pécs, redaktis la vortarojn H-E, E-H kaj Gvidlibro por supera ekzameno. En Hungario organizanto de E-ekzamenoj dum 40 jaroj. Prezidanto de Hungara Esperanta Pedagoĝa Societo (1939-1944). Estrarano kaj honora membro (de 1985) de Hungaria Esperanto-Societo.

Budapeŝto XII., Tombejo Farkasréti temető, parceloj novaj 15. vico 10. nr. 10. **Tombŝtono**

Pécs, Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. Sur la komuna **memortabulo** de la eminentaj esperantistoj en Pécs. Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. La tekston vidu sub la ĉapitro Esperanto-parko.

PRINCZ Oszkár (1947-2004) bibliotekisto-popolklerigisto, de 1965 esperantisto, de 1984 aperis liaj lernolibro kaj aliaj lerniloj de E., de 1982 oficisto, sekretario (1986-1998) kaj ĉefsekretario (1998-2004) de Hungaria Esperanto-Asocio.

Budakalász, Tombejo Szent István telepi. **Tombŝtono**. Surskriboj antaŭe: **PRINCZ OSZKÁR / 1947-2004** dorse: **DE MORTO KAPERITA / MI VIVAS MEMORATA**

RAJCSI Rezső (1886-1920) laŭ la matrikulo Rajczy, en kiu la finiĝo Y aludas al la nobela deveno, sed li konsekvence uzis la nomon Rajczy. Juristo de la Hungaraj Ŝtatifervoj (MÁV) en Debrecen, poste de 1913 en la Direktorejo Budapest, poeto, framasonisto, kontraŭmilitisto, poste komunisto, dum la Konsilia Respubliko vicestro de Infanprotekta Sekcio de Laborafera kaj Popolbonfarta Popolkomisarejo kaj kunprezidanto de Kontraŭalkohola Konsilio, aktivisto de la vegetaria movado. Eisto de 1906, sekretario de la unua Eista grupo en Debrecen, membro de Hungara Esperantista Societo, delegito de Universala Esperanto-Asocio en Debrecen (1908-1910), fondmembro de Hungaria Esperantista Societo Laborista en 1913, honora prezidanto de Propaganda Komitato de Internacia Lingvo (1919-1920), sekretario de Internacia Vegetarana Esperantista Ligo. Liaj artikoloj kaj poemoj aperis en pluraj Esperanto-revuoj, li partoprenis universalajn kongresojn kaj renkontiĝis kun Zamenhof. En septembro 1919 dum traserĉo de lia loĝejo oni trovis Esperantaĵojn. Surbaze de tiuj suspektindaĵoj oni arestis lin, sed „kontraŭnaciaj pekoj” ne estis pruveblaj. Pro turmentoj en la arestejo li mortis la 22-an de januaro 1920.

Budapest, VI, (je la inaŭguro bulvardo Lenin nr. 120.) balnka marmora **memortabulo**, **1971-07-05**. Inaŭgur-parolis József Lindler, vic-ĉefdirektoro de a Hungaraj Ŝtatifervoj (MÁV). La sorto de la memortabulo estas nekonata.

Budapest, XII, tombejo Farkasréti 2-3-129. **Tombo**. **Debrecen** Stacidomo, **memortabulo** 1986-1990.

ROBICSEK Pál (1892-1931) poŝt- kaj telegram-oficiro, ĵurnalisto, en 1919 vicpopolkomisaro pri poŝtaferoj, poste direktanto de la modernigo de soveta poŝto. Redaktoro de *La Verda Standardo* (1911-1913), estrarano de Hungralanda Esperanto-Societo (1911-1919), estrarano, poste kontrolkomitatano de Sovetrespublikara Esperanto-Unio. Iniciatoro de la unuaj Esperantaj poŝtmarkeldonoj (1925-1927).

Budapest V, str. Városház nr. 18. (iama Ĉefpoŝtejo) en antaŭejo de la angul-enirejo ruĝmarmora † **memortabulo** 1x1,2 m. Je la disiĝo de poŝto kaj telefon-firmao on trakonstruis la enirejon. La sorto de la memortabulo estas nekonata.

RUBINYI Mózes (1881-1965) instruisto, lingvisto, literaturhistoriisto, afergvidanto de Hungara Pen Club. Jarcentkomence laŭ la starpunkto de la germana lignvoscienco li rifuzis la teorion pri la Internacia Lingvo. Pro la diskuto Esperanto-Ido li tamen daŭre sekvis la eventojn de la movado, eĉ teorie jam akceptis la ideon de la Internacia Lingvo. En 1928 la solvon li vidis en la lingvoprojekto Novial, sed fine li aliĝis al Esperanto. Poste li apogis la proponojn por enkonduki Esperanton kiel devigan lernobjekton en la lernejojn, kaj oni elektis lin honora membro de Hungarlanda Esperanto-Societo (1946).

Budapest X. (Kőbánya), str. Kozma, Juda tombejo. **Tombmonumento**.

SCHULEK Frigyes (1841-1919) arkitekto, universitata profesoro, honora prezidanto de Hungara Esperanto-Societo La Verda Standardo (1909-1911), poste eksesperantisto kaj prezidanto de Unio di la Linguo Internacia Ido (1914-1919).

Balatonlelle, str. Kossuth Lajos nr. 2., Kastelo Szalay, Kulturdomo. **Statuo**.

Balatonlelle, vilao Schulek, **memorputo** el marmoro kaj bronzo, 85 cm. **1989. Rétfalvi Sándor** skulptartisto. >> KIL R/XII.

Szeged, Dóm tér, Nacia Panteono, suda flanko de la arkadaro. **1930-06-19. Stróbl Alajos**. Inaŭguro: 1930-10-15. Naturgranda **busto** el marmoro. Surskribo: **SCHULEK FRIGYES ÉPÍTŐMŰVÉSZ 1841-1919** (arkitekto) >> Tóth:137. - Foto: *Délmagyarország* 1969-08-10. p.5. ♀ Rátkai Árpád

SIMONYI Zsigmond (1853-1919) lingvisto, universitata profesoro. De 1918 vicprezidanto de Propaganda Komitato de la Internacia Lingvo. En 1919 klopodegis por enkonduki Esperanton en la universitaton kaj rezulte en julio 1919 en la universitato de Budapeŝto fondiĝis Internacia Lingvoinstituto, la unua en la mondo.

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi 34-6-14, **ornam-tombo**.

Veszprém, str. Kossuth nr. 7. **Memortabulo**. **1929**. Teksto: **ITT SZÜLETETT 1853.**

JANUÁR 1-ÉN / SIMONYI ZSIGMOND / A MAGYAR NYELV NAGY TUDÓSA / A MAGYAR NYELVŐR SZERKESZTŐJE (1853-01-01 tie naskiĝis Zsigmond Simonyi, granda sciencisto pri la hungara lingvo, redaktoro de *Magyar Nyelvőr*.)

STROMFELD Aurél (1878-1927) stabkolonelo dum la unua mondmilito, poste stabestro de Ruĝa Armeo de Konsilia Respubliko. Antaŭ lia morto prezidanto de XIV. (privatoficista) grupo de Hungaria Esperanista Societo Laborista. – Stromfeld neniam estis komunisto, lian memoron ofendas en la fino de la promenejo en la tombejo „Ili batalis por la komunismo” same kiel decidoj de stultaj politikistoj por forigo de liaj memortabuloj kaj busto.

Békéscsaba, Kazerno. **Portreto** el kalko de Harszt. **1971. László Péter** skulptartisto. >> KIL: L/VI.

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi, maldekstra laborismovada tombo-promenejo, **ornamtombo**.

Budapest XVII. (Rákoskeresztúr, Rákoshegy) Rákoskeresztúr, vojo Pesti nr. 165., malantaŭ la urbestra oficejo, en statu-ĝardeno oni starigis bornzan **buston**. **1969. Oláh Szilveszter**. – Stromfeld estis eksterordinare populara inter la simplaj soldatoj kaj en la armeo de la monarkio, kaj en tiu de la Konsilia Respubliko, kaj lia memoro vivis tra generacioj. La avo de kreinto de tiu busto soldatservis sub la komando de Stromfeld, kaj la statuon li faris nure pro familia memoro. La statuon ĉ. 1990 on ŝtelis kune kun aliaj bronzaĵaj statuoj. Ĝian gipsan kopion gardas la kreinto en Rákoshegy.

Pápa, Flughaveno, komandejo. **1978-09-19. Memortabulo**. Teksto: **Stromfeld Aurél születésének 100. évfordulójára Pápa, 1978. 09. 19. MN. 5081 személyi állománya.** (Je la 100. datreveno de naskiĝo de Aurél Stromfeld. Pápa, 1978-09-19. Soldataro de MN 5081.) http://www.ekmk.hu/emlekhely/Emlekhelyek/h_150109.html#109

Salgótarján, Vojo Rákóczi nr. 60., en Maŝinfaka kaj Konstruindustria Fakmezlerejo. **Busto**. >> ♀ <http://www.stromfeld.sulinet.hu/v2002/indexb27f.html?r=1&sr=14>

SZAKASITS Árpád (1888-1965) ĵurnalisto, politikisto. Kiel junlaboristo lernis Esperanton, kiel ĉefredaktoro de la ĵurnalo *Népszava* enkondukis E-rubrikon kaj E-kurson en la unuaj militjaroj. Li estis ŝtatestro (1948-1950) sen fakta povo, eĉ oni enkarcerigis lin (1950-1956). Kiel prezidanto de ĵurnalista societo kaj Packonsilantaro de 1958 ebligis la eldonon de la hungaraj numeroj de *Paco*.

Budapest XI. (Újbuda), vojo Etele (iama Szakasits Árpád). **Bronza statuo** de **Marton László** skulptartisto, **1988**. Kvankam en 1991 en la diskuto pri ĝia sorto estis argumentoj, ke la statuo restu sur ĝia originala loko, tamen la distrikta aŭtonomio decidis malkonstrui ĝin en 1992 kaj starigi ĝin en Statuparkon malfermitan en 1993. >> A Fővárosi Közgyűlés Határozatainak jegyzőkönyve. 1234-1266/1991.

Budapest XII. (Hegyvidék), Csörsz u. 18., MOM la iama Szakasits Árpád Művelődési Központ (hodiaŭ MOM Művelődési Ház). **Bronza statuo** de **Kisfaludi Strobl Zsigmond**, **1970**. Iom poste ĝi malaperis(?!).

Budapest, XII., tombejo Farkasréti 612/2-413. **Kriptoniĉo**. Originale en la tombejo Kerepesi en la ornam-promenejo laboristmovad-historia.

Budapest XXII. (Budatétény) Stratangulo vojo Balatoni kaj str. Szabadkai, Szoborpark (Statu-parko), Senfina promenejo de personoj de la laborista movado. **Bronza statuo** de **Marton László** skulptartisto. La originala loko de la statuo estis Budapest XI., vojo Etele (iama Szakasits Árpád), sed en **1993** oni portis ĝin en ĉi novan lokon.

SZATHMÁRI Sándor (1897-1974) maŝin-inĝeniero, Esperanta kaj hungara verkisto. Ĉefverko: *Vojaĝo al Kazohinio*. Vicprezidanto de Hungarlanda Esperanto-Societo (1941-1946), faka kunlaboranto de esperantaj vortaroj.

Budapest XII., tombejo Farkasréti, nr. 32/1-1-angulo. Piramid-forma **tombmonumento**.

SZALAI András (1917-1949) (originala nomo: LÄDLER Ervin) tornistro en Pécs, poste en Budapest. En Jugoslavio li esperantistiĝis kaj lernis en Teknika Universitato de Zagreb. (1937-1939). Reveninte en Hungarion pro komunista agado oni kondamnis lin je pundo. Post la milito li laboris en la centro de Hungara Komunista Partio. En la prekoncepta proceso kontraŭ László Rajk ankaŭ lin oni mortkondamnis kaj ekzekutis.

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi, maldekstra laborismovada tombo-promenejo, **ornamtombo**.

Pécs, vojo Nagy Lajos király (je starigo de la memortabulo str. Szalai András u.) nr. 15. **1967**. **Memortabulo** el blanka marmoro. Surskribo: SZALAI ANDRÁS / 1917-1949 / A MAGYAR MUNKÁSMOZGALOM / TEVÉKENY ALAKJA, / IFJÚ KORÁBAN E GYÁR MUNKÁSA VOLT, / RÉSZT VETT PÉCS VÁROS / MUNKÁSMOZGALMÁBAN. / HŰSÉGES, FÁRADHATATLAN / SZOLGÁJA VOLT A NÉPNEK: / ÚGY ÉLT, AHOGYAN IGAZ EMBERNEK / ÉLNIE KELL... / 1967 (Szalai András, 1917-1949, agema figuro de la hungara laborista movado, en sia junaĝo li estis laboristo de tiu fabriko, partoprenis la laboristan movadon de Pécs, li estis fidela, senlaca servanto de sia popolo, vivis tiel kiel devas vivi ĉiu envera homo... 1967) >> Romváry:417, ♀ Halász Rudolf

SZÉCHENYI István, grafo (1791-1860) En la jaro 1842 tiu grafo en sia akademia parolado menciis la ideon de universala lingvo. En 1929 tion oni false asertis, ke li pledis por la Internacia Lingvo, ĉar oni ne distingis je la nocioj *universala* kaj *internacia*. La memortabulo do ne je István Széchenyi, sed je tiu eraro memorigas nin.

Budapest XIV. (Zugló), sur la muro de Trafika Muzeo **emléktábla**. Originale oni intencis meti ĝin sur la muron de la akademio MTA, sed tiu instucio malkonsentis tion. Tial oni metis ĝin sur la muron de placo *Vigadó tér* nr. 1. kaj la partoprenantoj de 21. Universala Kongreso de Esperanto inaŭguris ĝin **1929-08-04**. Dum la sieĝo de Budapest en 1945 tiun domon oni pafadis ĝis kompleta ruiniĝo, kaj la tabulo neniigis. Por starigi ĝin en la kastelo de Széchenyi-familio en Nagycenk Hungaria Sekcio de Internacia Federacio de Esperantistaj Fervojistoj preparis ĝian kopion. Sed tiu plano ne realiĝis, kaj la kopion oni inaŭguris ĉi-loke **1989-04-02**. – Szövege három (bal, jobb és alsó) mezőben: [bal mezőben:] **A XXI. / EGYETEMES ESZPERANTÓ KONGRESSZUS / GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN / EMLÉKÉNEK /**

NEMZETKÖZI HÓDOLAT A LEGNAGYOBB MAGYARNAK / AKI 1842 NOVEMBER 27-ÉN A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA / ÜLÉSÉN NEMZETKÖZI NYELV SZERKESZTÉSÉÉRT EMELT SZÓT. [dekstra kampo:] LA XXI-A / UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO / AL LA MEMORO DE / GRAFO STEFANO SZÉCHENYI / INTERNACIAN HONORESPRIMON AL LA „PLEJ GRANDA / HUNGARO” KIU PLEDIS POR KOMPILADO DE INTERNACIA / LINGVO EN LA HUNGARA SCIENCA AKADEMIO LA 27 NOVEMBRO 1842 [meza kampo:] BUDAPEST 1929 AUGUSZTUS 2-9. / AZ EREDETI EMLÉKTÁBLÁT A VIGADÓ ÉPÜLETÉBEN LEPLEZTÉK LE. [sur la foto la cetera teksto estas kovrate] >> *Hungara Heroldo*. 1929-09-12. B. eld. Nr. 4. p. 10. – *Budapeŝta Informilo*. 1989. jul-aŭg. p. 1-2. – Csiszár: 11-12.

SZERDAHELYI István dr. (1924-1987) instruisto pri la rusa lingvo, universitata docento. Eisto de 1949. Budapeŝta universitato ELTE: gvidanto de la fako Esperantaj lingvo kaj literaturo, kiun li fondis en 1966. Li ellaboris la bazajn dokumentojn kaj lernolibrojn de tiu fako. Akademio de Esperanto: membro de 1986. UEA: honora membro de 1983, ILEI: prezidanto de 1985, Hungara Esperanto-Asocio: vicprezidanto de 1986.

Balatonalmádi. Tombejo Vörösberény. **Tombmonumento.**
Pécs. Esperanto-parko, en la str. Papnövelde. **Memortabulo.** Teksto: SZERDAHELYI ISTVÁN / 1924-1987 / pedagógus, nyelvész, az esperantó szakos / egyetemi képzés megszervezője / pedagogo, lingvisto, universitata / Esperanto-kapablígo / MESZ – EKF Pécs 2010 – DURA Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert.**

TAKÁCS József dr. (1890-1944) kuracisto, Eisto de 1908, delegito ekde 1923, poste hungaria ĉefdelegito de UEA. Inter 1911 kaj 1941 ĉiam havis gravan postenon en Hungarlanda Esperanto-Societo, plurfoje ĉefsekretario, sed retiriĝis pro la kontraŭjudaj leĝoj. Li kreis Hungarlandan Esperanto-Muzeon, kiun la instancoj konfiskis kiel judan havaĵon, poste ĝi malaperis. Tagon post la puĉo de sagokruculoj kune kun aliaj 216 kuracistoj kaj inĝenieroj oni maŝinpafade murdis ilin en la fosajon farigitan de ili mem. La 26-an de de majo 1946 HES elektis lin porĉiama honora prezidanto.

Budapest X. (Kőbánya), str. Kozma, juda tombejo. A Pusztavámnál 1944-ban meggyilkolt és onnan 1947. április 13-án ide áttemetett 216 orvos és mérnök **Tombmonumento** de ĉi tien reentombigitaj 216 kuracistoj kaj inĝenieroj, kiujn oni murdis ĉe Pusztavám en 1944. ☞ Karsai p. [A pusztavámi mártírok emlékműve.]

Nagyváros. Str. Magyar nr. 26., sur lia iama, konfiskita loĝdomo **memortabulo**. 1983. Teksto: DR. TAKÁCS JÓZSEF / 1900-1944 / A MAGYAR ESZPERANTÓ EGYESÜLET / EGYKORI FŐTITKÁRA A FASIZMUS ÁLDOZATA / EMLÉKÉRE. / MEMORE AL LA IAMA ĈEFSEKRETARIO / DE HUNGARA ESPERANTO-SOCIETO / VIKTIMO DE FAŝISMO / 1983.05.06. / PEST DEPARTEMENTA KOMITATO DE HUNGARA ESPERANTO-ASOCIO PATRIOTA POPOLFRONTO ☞ Radnai

Pusztavám. **Memortabulo** pri 216 kuracistoj kaj inĝenieroj murditaj ĉe la monto Szőkehegy en 1944. Iliajn restaĵojn oni reenterigis en 1946 al la tembejo en str. Kozma, Budapest.

TOLNAI Pálné Göndör Rózsi (-1944) privatoficistino, en sia infanaĝo lernis Esperanton en Hungaria Esperantista Societo Laborista. Ĉefkunlaboranto de *Hungara Heroldo*, verkis artikolojn, tradukis novelojn. Komitatano de Hungarlanda Esperantista Societo (1928-1941), kontrolkomitatano (1943-1944) kaj en 1946 postmorte elektita porĉiama honora membro.

Budapest X. (Kőbánya), str. Kozma, juda tombejo, parcelo A., vico 7., nr. 5-38.

Tombmonumento de 344 virinoj tien ĉi reentombigitaj 1946-05-05, el la amastombo de la

koncentrejo Lichtenwörth (AT). Registronumero de la nomaro: 751/1946. ☞ Takács p. [A lichtenwörthi mártírok emlékműve.]

TORMA Sándor (1910-1981). Fervoĵisto, deklamisto de multaj Esperanto-aranĝoj. **Fécel**. Kalvinana tombejo. Betona **tombŝtono** kun iam verda stelo. Surskribo: **RIPOZU KUN PACO / PACON POR LA HOMARO / ESPERANTO ETERNE / VIVOS / A. TORMA / F. HOSPITALO** Solvo de la mallongigoj: Alexandro Torma, Fervoĵista Hospitalo.

UNGÁR Imre (1909-1972) blinda pianartisto, profesoro de Muzikarta Altlernejo kun premio Kossuth (1949) kaj premio Liszt (1962). Kiel entuziasma esperantisto partoprenis la gravajn Esperanto-aranĝojn kaj ludis muzikverkojn de Bach, Beethoven kaj Chopin. **Budapest XII.**, tombejo Farkasréti 27-3-55, **urnotombo**.

VÁNDOR (pli frue: VENETIANER) Sándor (1901-1945). Dirigento, komponisto, organizanto de korusmovado. Esperantisto ekde sia infanaĝo.

Budapest VII. vojo Dózsa György nr. 68. Ruĝmarmora **memortabulo kun reliefo**. 108x173 cm. 1966. **Farkas Aladár** skulptartisto. >> ☞ Hadházy Levente 95

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi nr. 24-1-75, **tombmonumento 1960**. **Farkas Aladár** skulptartisto. Teksto sur la reliefo: [violonkleo] „S ÉLTE HA VAN ÉLTE MÉG EGY / A PROLETÁR UTÓKORÉ” („kaj lia vivo se estas ankoraŭ unu/ tiu de la proleta postepoko”), sur la tombkovrilo **VÁNDOR SÁNDOR / 1901-1945**

☞ http://www.agt.bme.hu/staff_h/varga/foto/kerepesi/vandor.html

Tiszaújváros, str. Hámán Kató nr. 5. Terakta **busto**. 1985. **Farkas Aladár** skulptartisto.

VASADY-KOVÁCS Ferenc (1904-1977) ŝtatsekretario de la Financministerio, prezidanto de Hungarlanda Esperanto-Societo (1947-1948).

Budapest XII. (Farkasrét), tombejo Farkasréti 6/1-1-56, **tombmonumento**.

VEIGELSBERG Hugó alinome IGNOTUS (1869-1949) ĵurnalisto, kritikisto, verkisto.

Ĉefredaktoro de la literatura revuo *Nyugat*. Diference de aliaj ĵurnalistoj li unue ellernis Esperanton kaj nur poste verkis pri ĝi en 1905 kaj 1911.

Budapest VIII. (Józsefváros), tombejo Kerepesi 24/1-2-72. **Tombmonumento** István **MARTOS**. Surskribo: **IGNOTUS / KÖLTŐ KRITIKUS / A NYUGAT FŐSZERKESZTŐJE** (Ignotus / poeto kritikisto / ĉefredaktoro de *Nyugat*).

http://hu.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Ignotus_s%C3%ADrja.jpg

Budapest XII. Szilágyi Erzsébet fasor 10. (hátsó front, Városmajori u., Ignotus u.) **Memortabulo**. **IGNOTUS / 1869-1949 / KÖLTŐ, ÍRÓ, KRITIKUS. A NYUGAT / FŐSZERKESZTŐJE. AZ ÍRÓI SZABADSÁG, / A VÁROSI IRODALOM, A MODERN KÖLTÉSZET / KIVÁLÓ HARCOSA / BUDAPEST FŐVÁROS TANÁCSA / 1969** (Ignotus /1869-1949 / poeto, verkisto kritikisto. De *Nyugat* / ĉefredaktoro. De la verkista libereco / la urbana literaturo, la moderna poezio / elstara batalanto / Konsilantaro de Ĉefurbo Budapeŝto /1969)

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/hu/8/86/Ignotus_eml%C3%A9kt%C3%A1bl%C3%A1ja_Szil%C3%A1gyi_Erzs%C3%A9bet_fasor_10_h%C3%A1ts%C3%B3_front.JPG

VIKÁR Béla (1859-1945) Etnografo, arttradukisto, koresponda membro de Hungara Scienca Akademio. Ekde la 1910-aj jaroj esperantisto, komitatano (1920-1928), poste honora membro (1928-1945) de Hungarlanda Esperanto-Societo.

Balatonboglár, Kulturdomo. Bronza **portretreliefo** 55 cm. 1959. **Vasas Károly** skulptartisto. >> KIL: V/XVIII.

Budapest XII. (Farkasrét), tombejo Farkasréti nr. 6/1-1-56, [tombmonumento](#).

Dunavecse, Kulturdomo. [Portretreliefo](#) el bronzok aj ŝtono. 103x70 cm. **1984**. Vikár kiel maljunulo kubutumanta en fenestro kaj elrigardanta malproksimen. **Eskulits Tamás** skulptartisto. >> KIL: E/6.

Hetes, Vilaĝdomo. [Memortabulo](#), **1959**. Teksto: **A község nagy szülötte, Vikár Béla néprajztudós emlékére. Született 1859. ápr. 1-én. Halála 10. Évfordulóján kegyelettel emlékezik meg róla Hetes község népe. 1955. Szept. 22.** (Je la memoro de la granda etnografo Béla Vikár, kiu naskiĝis 1859-04-01 Je la deka datreveno de lia morto piece memoras lin la popolo de la vilaĝo.)

Pécs, str. Mátyás király nr. 15. Muzikarta Altlernejo. **1965**. [Mmortabulo](#) el blanka marmoro. Teksto: „Szedtem száz számra igéket, / ezrivel bűvös beszédet, / fölfejtettem igék titkát, / regék rejtekének nyitját.” / Kalevala 17:617-620 / **EBBEN AZ ÉPÜLETBEN / - A VOLT FÖREÁLISKOLÁBAN - / DIÁKOSKODOTT 1871-1877-BEN / VIKÁR BÉLA / (1859-1945) / FOLKLÓRKUTATÓ, / A MAGYAR NÉPDALKUTATÁS ÚTTÖRŐJE, / KALEVALA FORDÍTÓ. / MÚZEUMI HÓNAP 1965.** (Mi kolektis centojn da verboj, milojn da sorĉparolojn, solvis sekreton de verboj, trovis solvon de legendoj.” – Kalevala 17:617-620. En tiu domo, en la iama ĉefreallernejo studis en 1871-1877 Béla Vikár 1859-1945, folkloristo, pioniro de esplorado de la hungaraj popolkantoj, tradukinto de Kalevala. Monato de la muzeoj 1965.) >> Romváry:398 ♡ Halász Rudolf

ZACHÁR Géza (?-1944) teknika laboristo de Nacia Teatro, socialdemokrata partiano. Notario (1928-1929), poste vicprezidanto (1929-1931) de Hungaria Esperantista Societo Laborista, komitatano (1938-1942) de Laborista Sekcio de Hungara Esperanto-Federacio. Partoprenanto de la rezistmovado kaj vivsavanto de judoj en 1944. A sagkruculoj kaptis kaj mortpafis lin. 2003: Justulo de la Mondo.

Budapest VII., Aleo Városligeti (Gorkijs tiutempe), en la vestiblo de la iamam sidejo de MÉMOSZ (konstrulaborista sindikato) [memortabulo](#). Kun la nomoj de rezistantoj konstrulaboristaj. Tiun domon oni tute malkonstruis, sorto de la memortabulo estas nekonata.

ZAMENHOF, Lazar Markovič, dr. (1859-1917) kuracisto, rusa judo naskiĝinta en la urbo Bjelostok (Grodnoa gubernio, Rusio), kreinto de la lingvoprojekto Internacia Lingvo, iniciatinto de tiu lingvo kaj ĝia movado. Li havis plurdek plumnomojn. Lian identecon oni ofte falsofaras tiel, ke la vortojn *Markovič, internacia, juda, rusa, iniciato* kaj *Internacia Lingvo* oni anstataŭigas per iu alia vorto, kaj tiel „senriproĉigas” Zamenhofon ankaŭ por diversaj naciistoj, rusofoboj kaj antisemitoj. Tion servas la ofte kompletaj misinformoj, ekzemple tiel: „*la pola Ludwik Zamenhof naskiĝinta en la pola urbo Bjalystok kreis la artefaritan lingvon Esperanto*”.

Budapest I (Tabán), str. Hadnagy, antaŭ la banejo Rác, en Buda ĉe abutmento de Erzsébet-ponto. La postamenton en **1987** starigis Mária Sarkadi florvendej-posedanto. Surskribo: **DR. L. L. / ZAMENHOF / AZ / ESZPERANTÓ NYELV / MEGALKOTÓJA.** Dr. L. L. Zamenhof kreinto de la lingvo Esperanto.) – Ĝuste devus esti: L. M. Zamenhof, iniciatinto de la Lingvo Interancia.) La bronzan [statuon](#) kreis **Tamás Gyenes** kaj en la nomo de HEA transprenis dum la Zamenhof-festo **1959-12-15** transprenis ĝin Kálmán Kalocsay, prezidanto de la Klubo Konkordo, kaj iam poste oni metis ĝin sur la postamenton. En 1996 (1994?) oni ŝtelis la statuon, verŝajne oni ĝenis la deliktulon dum tio, kaj oni trovis la statuon ne malproksime. Oni re-inaŭguris ĝin en **1996**. Oni refoje ŝtelis ĝin en 1998, verŝajne pro la plivaloriĝo de la metalo, kaj poste oni ne sukcesis trovi ĝin. – En la jaro 1998-1999 Tamás kaj Edit Slezák financis [novan buston](#) el kalko, kiun skulptis **Péter Berecz**. La gipsa originalo estas en la oficejo de Kultura Esperanto-Asocio en Budapeŝto. Je la inaŭguro **1999-08-12** el la

urbo Veszprém veturis al Budapeŝto la partoprenantaro de Internacia Junulara Kongreso de TEJO. – En la marto de 2008 tiun statuon nekonatuloj faligis, sed iuj ĝin trovis nemalproksime kaj portis al la Polickapitanejo de la distrikto I., de kiu transprenis la Galerio Budapest. – En **2010** oni restarigis la statuon en sian lokon, kie oni rekonstruis la tutan parkon kaj la ĉirkaŭaĵon. >> *Várnegyed*. 1996-10-18. ♪ Népszabadság 2005-07-09. p. 16.

Budapest VI. (Terézváros), vojo Andrásy nr. 27., ejo de HEA. Je la ĉeso de la ej-luo la busto estis forigita al nakonata loko. Gipsa kopio de **busto** en la VIII. distrikto.

Budapest VIII. (Józsefváros), bvd. Múzeum nr. 4. domo D. teretaĝo, biblioteko de la Katedro pri Ĝenerala kaj Aplikata Lingvistiko de ELTE. **1997-12-15.** **Busto.** **Harcza Boglárka** kreis laŭ la mendo de Károlyné KÖDMÖN, inaŭgurita dum la Zamenhof-festo. Ĝia originala loko estis en la str. Papnövelde nr. 1. etaĝo 2., koridoro. De tie oni transloĝigis ĝin en 2000 kune kun la Katedro al la bulvaro Múzeum.

Dombóvár, Kulturdomo, etaĝo 1. apud la pordo nr. 4. sz. **memortabulo** el verda granito. Sur ĝu Zamenof-portreto faris per sabloenblova tekniko kaj malhela arĝentkolora farbo G. Nagy Róbert. **2006-09-20.** Teksto: **LAZAR LUDWIG ZAMENHOF / 1859-1917 / AZ ESZPERANTÓ NYELV ELINDÍTÓJA** (Ĝuste devus esti: Lazar Markoviĉ Zamenhof, iniciatoro de Lingvo Internacia.) Sub ĝi sur vitrotabulo: **Ebben a teremben működött a / Dombóvári Eszperantó Klub / A tábla Nagy Róbert Jenő („gida”) / a Dél-dunántúli Regionális Eszperantó Alapítvány elnökének ajándéka.** (En tiu salono funkciis Esperanto-Klubo de Dombóvár. La tabulo estas donaco de Róbert Jenő Nagy, prezidanto de Sudpanonia Esperanto-Fondaĵo.

Debrecen, str. Zamenhof. **1961.** **Memortabulo.** Teksto: **A BÉKE ÉS A NÉPEK BARÁTSÁGA / KIEMELKEDŐ HARCOSÁNAK, / DR. ZAMENHOF LAJOS / LENGYEL ORVOS (1859-1917) AZ / ESZPERANTO / NEMZETKÖZI NYELV ALKOTÓJÁNAK / EMLÉKÉRE / Emeltették a debreceni / vasutas Eszperanto / Körök / 1961** – (Je la memoro de elstara batalanto de paco kaj amikeco de la popoloj, d-ro Lajos Zamenhof pola kuracisto, 1859-1917, kreinto de la Lingvo Internacia Esperanto. Starigis la fervojistaj Esperanto-rondoj en Debrecen. 1961.) – (Ĝuste devus esti: Lazar Markoviĉ Zamenhof, rusa-juda kuracisto, iniciatoro de la Internacia Lingvo Esperanto.) >> ♪ Rölinger 56

Eger, En la mezo de la promenejo Eszperantó, en la urbocentro **memortabulo.** Teksto: **AŬTORO DE LINGVO / ESPERANTO / ZAMENHOF / AZ ESZPERANTÓ NYELV / MEGALKOTÓJA / 1859-1917** – (Ĝustigo: Zamenhof estis ne aŭtoro, sed iniciatoro de Esperanto.) ♪

Gyula, str. Hétvezér. Memorloko. **1973-07-08.** Inaŭgurparolis Béla Berceli, ĉefsekretario de Hungara Esperanto-Asocio, okaze de la malferma tago de la 11. Internacia Somera Universitato al la partoprenantoj. Projektis **Gortka István.** Postamento el griza betono, balnaka, ĉizita **Memortabulo.** Surskribo: **ZAMENHOF / 1859-1917 / AZ ESZPERANTÓ NYELV KEZDEMÉNYEZŐJE / EMLÉKÉNEK / AL LA MEMORO DE / ZAMENHOF / INICIATORO DE ESPERANTO / GYULA IFJÚ ESZPERANTISTÁI** (La lastaj vortoj: junaj esperantistoj de Gyula) >> *Gyulai Hírlap*. 1973-02-05. p.1., Tizenkét nemzet eszperantistái Gyulán. Felavatták a Zamenhof emléktáblát. = 1973-07-10. p.1. >> Cser: 53 – ♪ (távol) <http://www.gyula.hu> ♪ (közel) Bálint Magdolna

Makó, Parko Petőfi. **Memorŝto.** **1987.** Surskribo [en la maldekstra kampo:] **ESZPERANTÓ FA. / ZAMENHOFNAK, A NEMZET- / KÖZI NYELV ALKOTÓJÁNAK / EMLÉKÉRE, HALÁLÁNAK / 50-İK ÉVFORDULÓJA ALKAL- / MÁBÓL ÜLTETTÉK A MAKÓI / ESZPERANTISTÁK. / 1964.04.14.** [a jobb mezőben:] **ESPERANTO ARBO / POR MEMORO DE ZAMENHOF / LA KREINTO DE LA INTER- / NACIA LINGVO OKAZE DE / 50-A DATREVENO DE SIA / MORTO PLANTIS LA ESPE- / RANTISTOJ DE MAKÓ. / 14.04.1987.** – (Ĝustigo: Zamenhof ne kreinto, sed iniciatoro de Lingvo Internacia estis.) ♪ Szekeres Mihály

Miskolc, str. Zamenhof 1960-05-14. 80x120 cm **memortabulo**. Inaŭguris Lajos Kökény. Surskribo: ZAMENHOF L. LAJOS lengyel szemorvos (1859-1917) az ESPERANTO NYELV megalkotója. Ez a NEMZETKÖZI NYELV a népek barátságát és a VILÁGBÉKÉT szolgálja. – (L. Lajos Zamenhof, pola okulkuracisto, 1859-1917, kreinto de Lingvo Internacia. Tiu internaica lingvo servas la amikecon de popoloj kaj la mondpacon.) – (Ĝustigo: ne kreinto, sed iniciatoro estis Lazar Markoviĉ Zamenhof, rusa-juda okulkuracisto.) – La loĝantoj de la domo forigis la hokon de apud la tabulo, do oni ne povas florkronon meti tien. >> ♡ az avatásról: Heroldo de Esperanto. nr.1309. 1960-09-16. p. 1. – Adolf Holzhaus: Granda Galerio Zamenhofa. 2. Fondumo Esperanto, 1978. p.57., 363 ♡ az avatásról

Miskolc, ĉe la komenco de str. Zamenhof, kontraŭ la maŝinfaka mezlernejo, sur la muro de varmocentro. **Memortabulo** el metalo. Renovigis: Amika Roŝondo Lajos Király, inaŭguro: 2006-12-16. Surskribo: Dr. ZÁMENHOF L. LAJOS / 1859-1917 / varsói szemorvos / az / ESZPERANTÓ / nemzetközi nyelv megalkotója – (D-ro L. Lajos Zamenhof, 1859-1917, okulkuracisto en Varsovio, kreinto de Lingvo Internacia.) – La nomo ĝuste devus esti Lazar Markoviĉ Zamenhof. Li estis ne kreinto, sed iniciatoro de Lingvo Internacia. >> ♡ 2006-ig ♡ 2006 óta

Pécs. Str. Papnövelde (en la tempo de starigo de la memoro str. Kulich Gyula), en la fino de parko Esperanto memorŝtono Zamenhof el marmoro de Siklós, sur ĝi bronza **reliefo**. 1966. **Nowotarski István**. Surskribo: ZAMENHOF. Je la iniciato de grupo de Hungara Esperanto-Asocio en Pécs, okaze de Internacia Junulara Esperanto-Kongreso Konsilantaro de la urbo Pécs la ĝis tiam sennoman parkon nomumis kaj starigis tie la memoron. >> Romváry:355 ♡ Halász Rudolf, ♡

Pécs. Str. Papnövelde, Eszperantó park. **Memortabulo**. Teksto: Lazar Markovics Zamenhof (Lazaro Ludoviko Zamenhof) / 1859-1917 / az eszperantó nyelv elindítója / iniciatinto de la lingvo Esperanto / MESZ – EKF Pécs 2010 DURA Dum la inaŭguro 2010-05-24 salutparolis Imre Szabó, Prezidanto de HEA. **G. Nagy Róbert**.

Szeged. Dóm tér nr. 1-4., Biblioteko Somogyi, Eszperanto-kolekto. Gipsa **busto**. Nun pro lokmanko en la deponejo.

Szeged, Dóm tér nr. 1-4., Biblioteko Somogyi, Esperanto-kolektaĵo. La skulptisto **Nikolaj Vasiljeviĉ Blajkov**, vivanta en la urbo Odeso, en 1969 donacis siajn malgrandajn **relief-ĝemelojn** – Jeroŝenko kaj Zamenhof – al la esperantistoj de la urbo Szeged, ĝemelubo de Odeso. Surskribo: D-ro ESPERANTO >> Fenyvesi p. 279., Auld p. 846.

Tekstoj de la unuaj memorlokoj sen aŭ kun Esperanto

Esperantistoj malfrue, nur en la okdekaj jaroj rimarkis la signifon de la memorlokoj, sed ankoraŭ ne sufiĉe, tial ekzemple la longa teksto pri Géza Bárczi en 1994 ne menciis lian meriton en la historio de la Internacia Lingvo.

Sube la tabelo montras, ke en kiu jaro oni la unuan fojon establis memorlokon pri esperantisto, kaj **dika teksto montras, kiam la unuan fojon kun teksto mencianta Esperanton aŭ en Esperanto**. **La granda ŝanĝo okazis je establo de Esperanta parko en 2010 en Pécs.**

1929 Simonyi Zsigmond
1930 Schulek Frigyes
1932, 2010 Giesswein Sándor
1948 Karinty Frigyes
1956 Babits Mihály
1959 Hámán Kató

1959 Vikár Béla
1959, 1960 Lazar Markovics Zamenhof
1961 Kulich Gyula
1965 Kilián György
1965 Kossa István
1967 Szalai András

1968 Baghy Gyula

1968 Korach Mór

1969 Stromfeld Aurél

1969 Vasilij Jeroŝenko

1970 Comenius

1970 Szakasits Árpád

1975 Baranyai Imre

1979 Farkas Imre

1980 Kalocsay Kálmán

1983 Takács József

1986 Lengyel Pál

1986 Valdemar Langlet

1994 Bálint Gábor

1994 Bárczi Géza

1994 Pechan Alfonz

2001 Hules Béla

2004 Palkó Sándor

2010 Bleier Vilmos

2010 Kökény Lajos

2010 Pallós Istvánné

2010 Pechan Alfonz

2010 Szerdahelyi István

La jaro de la starigo de pluraj memoroj estas nekonataj, tial mankas el la listo la memoraĵoj de Galyasi Miklós, Mihalik József, Robicsek Pál, Vándor Sándor kaj Zachár Géza.

B.) ORGANIZAĴOJ, EVENTOJ, KREITAĴOJ

10. Internacia Renkontiĝo de Esperantistaj Naturamikoj

Abaliget Rombforma **memorŝtono**. Apud la enirejo de la ŝtonguta groto Abaligeti. 1977. Sur ĝi supre verda kvinpinta stelo (kies bazkoloro esti ruĝa kaj forfrotiĝas de sur ĝi la verda farbo.) Sub ĝi la teksto de la **memortabulo**: **ESZPERANTISTA TERMÉSZETBARÁTOK / 10. NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓJA / EMLÉKÉRE ÁLLÍTOTTA / 1977-ben / MAGYAR TERMÉSZETBARÁT / SZÖVETSÉG / MAGYAR ESZPERANTÓ / SZÖVETSÉG**. – (Je la moro de 10. Internacia Renkontiĝo de Esperantistaj Naturamikoj starigis en 1977 Hungara Naturamika Asocio, Hungara Esperanto-Asocio. >> ♡ Földi Katalin

14. Internacia Fervojistaj Esperanto-Kongreso, 1962.

Aggtelek, groto Baradla, sur la mur de la ĉambrego **memortabulo** je la memoro de la koncerto de honoro de la partoprenantoj de la 14. Internacia Fervojistaj Esperanto-Kongreso en majo de 1962 en la groto Baradla **1963-06-02**. Inaŭguris K. G. de Jong, prezidanto de Internacia Fervojistaj Esperanto-Federacio, kaj ankaŭ tiam okazis koncerto en la groto antaŭ la publiko konsistanta el 400 personoj. Teksto: **A NEMZETKÖZI VASUTAS ESZPERANTÓ SZÖVETSÉG – IFEF – / BUDAPESTI 14. KONGRESSZUSÁN 20 ORSZÁGOT KÉPVISELŐ / 1000 DELEGÁTUS 1962. MÁJUS 8-I AGGTELEK JÓSVAFŐI / LÁTOGATÁSÁNAK ÉS A DEBRECENI MÁV. FILHARMÓNIKUS / ZENEKAR NAGYSIKERŰ BARLANGI HANGVERSENYÉNEK / EMLÉKÉRE ÁLLÍTOTTA / A MAGYAR VASUTAS ESZPERANTISTÁK / MEMORE PRI LA VIZITADO EN AGGTELEK-JÓSVAFŐ KAJ / PRI LA BONSUKCESA GROTA KONCERTO DE LA FERVOJA / FILHARMONIA ORKESTRO DE DEBRECEN, ARANGITA LA / 8-AN DE MAJO 1962, POR 1000 PARTOPRENANTOJ EL / 20 LANDOJ OKAZE DE LA 14-A KONGRESO DE LA INTER- / NACIA FEDERACIO ESZPERANTISTA FERVOJISTA EN / BUDAPEŝTO, STARIGIS / LA HUNGARAJ FERVOJISTAJ ESZPERANTISTOJ**. >> K.G. de Jong: Denove en Hungarujo. = *Hungara Fervojistaj Mondo*. 1963. nr. 2. p. 28. ♡ .

51. Universala Kongreso de Esperanto, 1966.

Budapest XIV, Városliget, ĉe la promenejoj Olof Palme sétány kaj Dvorzsák sétány, proksime al la trolebushaltejo oni starigis la memorŝtonon hazarde trovitan dum terlaboroj. Nuntempe ĝi estas malantaŭ la trafikmuzeo. **1966. Memorŝtono** ĉ. 60x40x40 cm, kuŝanta sur la pli linga flanko, la supra flanko rondigita. Amikoj de Esperanto starigis je la honoro de Universala Kongreso en Budapeŝto. >> Fontoj: Csiszár Ada, Hideg Sándor.

Deák-memoro

Lendva. Nigra **memortabulo**. Teksto: "V spomin a družino Deák / in v podporo sodelovanju / civilnih organizacij." „Memortabulo por estimi la / tradiciojn de Ferenc Deák / subtenante la kunlaboron / inter la civilaj organizaĵoj. / „Emléktábla a deáki hagyományok / tiszteletére és a civil szervezetek / együttműködésének támogatására.” / 2009

Direkto- kaj distancmontril-kolono

Baks. 2009-08-02. Sur 6 metrojn alta kolono **21 direktomontriloj** de urboj kun distanco en km, sur la pinto ventokoko el forĝita koko. Sur unu tabulo montranta ambaŭdirekten nur la surskribo **ESPERANTO**. Inicitinto: András Somogyi, instruisto pri geografio, esperantisto. Verko de la forĝisto László Jenei. Financis la aŭtonomio kaj pluraj vilaĝanoj. http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/6_meteres_oszlopot_avattak_bakson/21_09477/

Esperanta memormuro

Pécs, str. Papnövelde, Esperanto-parko. En la jaro 2010 la urbo Pécs estis la „kultura ĉefurbo de Eŭropo”. Dum la preparoj la urbo kun apogo de Eŭropa Unio renovigis la muzean kvartalon kun Esperanto-parko, establante en ĝi modernan ludoplacon kaj Esperantan memormuron kun memortabuloj. Teksto de memortabulo: **Eszperantó emlékfal / Esperanta memormuro**. Inaŭguro **2010-05-24. G. Nagy Róbert La opajn memortabulojn** far **G. Nagy Róbert**, vidu ĉe **Baghy, Bálint, Bleier, Giesswein, Kalocsay, Kökény, Lengyel, Szerdahelyi kaj Zamenhof**. Krome vidu ĉe **Lajos, Pechan, Pallosné**, kies **komuna mamortabulo** far **G. Nagy Róbert** kun la teksto **A PÉCSI ESZPERANTÓ MOZGALOM / KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEI / EMINENTULOJ DE LA ESZPERANTMOVADO EN URBO PÉCS (LAJOS GYULA / 1877-1955 / kanonok, Pécs város első eszperantistája / kanoniko, la unua esperantisto de urbo Pécs / PECHAN ALFONZ / 1902-1994 / szótárak, tankönyvek szerkesztője / redaktoro de vortaroj, lernolibroj / PALLÓS ISTVÁNNÉ / 1922-1995 / mozgalomvezető – movadestro / SOPIANAE ESZPERANTÓ KLUB EKF Pécs 2010**. La inaŭguron partoprenis ĉ. 150 personoj kaj festparolis Imre Szabó, prezidanto de Hungaria Esperanto-Societo. Je la inaŭguro okazis prelegoj pri Esperanto, koncerto de lerneja ĥoro, Esperanta meso kaj komuna tagmanĝo kun gitarludo. Fonto: *Nova Espero* nr. 2. 2010.

Eszperantó-fonto

Miskolc (Lillafüred). Nigra marmora **memortabulo**. Surskribo: **Eszperantó forrás. 1977**. Pli frua nomo: Rovienka. Sur bonkvalita masonaĵo nigra mamortabulo kun la teksto: **ESZPERANTÓ FORRÁS / 1977**. Pli malfrue la masonadon oni devis plifrotigi per plia masonado antaŭ ĝin, lasanta parton de la malnova piliero kaj la tabulon. La nova formo jam ne estas tiel bela. Antaŭe estis spuroj de malmuntita tabulo. Prizorganto de la fonto: *DVTK Naturamika Fako*. Aliro: apud la lago Hámori bonetosa promenvojo laŭ la signo P aŭ K+. Paralele super ĝi estas la fervojo etŝpura. Ni atingos la ŝtonan kulverton, tra kiu fluas la akvo sub la fervojo al la lago Hámori. Tie estas ripozejo kun benkoj. De tie maldekstren supren serpentumas la vojo al la fervojo, kaj pluen serpentumante atingas la fonton. Super la lago ne kondukas vojo al la ripozejo de la fonto. Kiam ne estas foliaro, la lago videblas. Bonkvalita akvo kun memkonstruiĝinta maldika torento. La medio ne estas prizorgata. La trinkavo originas el la lago en la fino de la groto Létrási-Vizes. >>

Vidu ankoraŭ: **Baghy Gyula Eszperantó forrás, Kalocsay Kálmán Eszperantó forrás**

Lingvo Internacia Esperanto. Lazar Markoviĉ Zamenhof publikigis ĝian projekton en Varsovio RU, en 1887. Laŭ lia iniciato estiĝis la Esperanto-movado, kiu lingvigis la projekton kaj ricevis rekonon kaj apogon de UNESKO. Aplikantoj de la lingvo estas la esperantistoj.,

inter kiuj estas ekzemple la premiita per ekonomia Nobel-premio profesoro Reinhardt Selten kaj la plurobla ŝakmondĉampiono Zsuzsa Polgár.

Budapest I, str. Hadnagy, ĉe la banejo Rác. **1967. Korniss Dezső** sskulptisto kaj Egon Pfannl kaj András Rác arkitektoj. Esperanto-**ornamputo** kun bronza rozo. Diametro de la puto 270 cm. Sur la rando kvinpinta stelo kun la litero E. En 2010 oni rekonstruas la tuton, sed sur la fundo la blanka-nigra marmora mozaiko restis rompita. Ĉirkaŭ ĝi parko, en kiu la pavimitaj vojetoj simbolas latitudojn kaj longitudojn de la Tero. En la parko Zamenhof-statuo. >> Hadházy 103, a mozaik képe. ☞

Dunaújváros, str. Eszperantó nr. 1. **Memortabulo** el verda marmoro. 1987-05-30.

Festparolis d-ro József Pál, ĉefsekretario de HEA, ina'uguris 'gin Sándorné Csima, sekretario de la urba Patriota Popolfronto. Teksto: **100 ÉVES AZ ESZPERANTÓ / 1887** [ötágú csillag, benne E betű] **1987 / 30 ÉVES A DUNAÚJVÁROSI / HALADÁS / ESZPERANTÓ CSOPORT** (100 jara estas Esperanto 1887 – kvinpinta stelo, litero E en ĝi – 1987, 30 jara estas la E-grupo Haladás. >> Emil Máthé: Nova memortabulo en urbo Dunaújváros. = *Budapeŝta Informilo*. 1987. jul-aŭg. 25.

(**Esztergom**, str. Eszperantó nr. 17.) Dulingva meortabulo el verda granito. La inaŭguron oni planis 2006-05-20, sed tio ne okazis pro manko de oficiala arkitekta permeso. La tabulo estas deponita en la urbo Tata, ĉe Károlyné Ködmön. >> *Nova Espero*. (Szolnok) 2006. jun. p. 5.

Győr str. Eszperantó nr. 38., sur la muro de Financa Komandejo **memortabulo** el blanka marmoro. **1987**. Teksto: **ESZPERANTÓ / AZ EGYETLEN SEMLEGES NYELV MELYET / DR. L.L.ZAMENHOF LENGYEL ORVOS ALKOTOTT / MÁSODIK ANYANYELVKÉNT A NEMZETEK KÖZÖTTI / MEGÉRTÉS ÉRDEKÉBEN. A LÉTREHOZÁS 100. / EVFORDULÓJÁN 1987-BEN ÁLLITTATTA / HNF VÁROSI BIZOTTSÁG, VÁROSSZÉPÍTŐ EGYESÜLET, / GYŐR ESZPERANTISTÁI**. (Esperanto la sola lingvo neŭtrala kiun kreis d-ro L. L. Zamenhof pola kuracisto por esti dua gepatra lingvo ☞ Horváth József

Kalocsa str. Eszperantó. **Memortabulo**

Makó, str. Eszperantó nr. 1. **Memortabulo** centenaria el kupro, 2 m alte. **1987**. 25x50 cm, tre malpura. Teksto [en insigno Esperanto]: **1887 JUBILEO DE ESPERANTO 1997** Kun permeso de la posedanto starigis Mária Tilimpás kaj Mihály Szekeres. ☞ Szekeres Mihály

Miskolc, str. Zamenhof. **Memortabulo** el ruĝa marmoro, kun oraj literoj. **1987. AZ ESZPERANTÓ NYELV / MEGALKOTÁSÁNAK / 100 ÉVES / ÉVFORDULÓJA TISZTELETÉRE / 1887-1987 / A [BORSODI?] ESZPERANTISTÁK** (Je estimo de 100-a datreveno de kreo la lingvo Esperanto. 1887-1987. Esperantistoj de Borsod.) >> ☞ Pásztor Lászlóné

Esperanto-parko

Budapest I (Tabán), str. Hadnagy, ĉe la banejo Rác. **Memorŝtono**, kalkokubo. **1966-08-05. Kőfalvi Gyula**. Starigis la ĉefurbo kaj Hungara Esperanto-Asocio en ĉeesto de 500 partoprenantoj de 51. UK. Festparolis Aleksiev Nikola, prezidanto de Mondpaca Esperantista Movado kaj parolis dr. József Dezső, prezidanto de plenumkomitato de la Konsilantaro de i-a distrikto. Laŭ la intencoj tiam estintus la nomdono, tam tio ne okazis, ĉar ne estis kontentige preparita, do ĝi ne iĝis Esperanto-parko. Sur ĝi kvinpinta stelo kun litero E kaj la teksto: **ESPERANTA PARKO 1966 / ESZPERANTÓ PARK 1966**. [Flanke:] **JE LA MEMORO DE LA INTERNACIA KUNLABORO KAJ PACO OKAZE DE LA 51-A UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO** [sur la kvar flankoj alternante hungare kaj Esperante.]>> *Hungara Esperantisto*. 1966. sep. Melléklet. 51-a Universala Kongreso de Esperanto. p.17-18; >> *Hungara Fervojistia Mondo*. 1966. nr. 4. p. 61. (fotókkal). – ☞ HFM 1966 p. 61.

Miskolc (-Tapolca) **nomtabuloj** kun la teksto **ESZPERANTÓ PARK** kaj **ESPERANTO PARKO**, de sur la gazono de apudbaneja parko oni metis ilin sur la barilon de Akvouzino,

apud la Termo- kaj grotbanejo. Iom poste oni forigis ilin. Pli poste la hungarlingvan tabulon on metis sur elktran maston en la vojo Győri kapu tér, proksime al la placo Szt. Anna. Ĉe Esperanto-parko en la jaro 2007 oni metis la nomtabulojn en ambaŭ direktojn, kaj ili estas bone videblaj. >> ♪ Pásztor Lászlóné ♪ Pásztor Lászlóné

Pécs, **Esperanto-parko**, en la str. Papnövelde (en la tempo de starigo de memoro str. Kulich Gyula). Okaze de Internacia Junulara Esperanto-Kongreso je iniciato de grupo de Hungara Esperanto-Asocio la Konsilantaro de la urbo Pécs la ĝis tiam sennoman parkon nomis Esperanto-parko kaj strigis tie Zamenhof-memoron. Samtempe oni starigis memortabulon kun la teksto: [ESZPERANTÓ PARK / A 22. Nemzetközi Eszperantó / Ifjúsági Kongresszus / alkalmából 1966. július 25-én / ezer résztvevő jelenlétében / avatta fel / Pécs m. Város Tanácsa](#) (Esperanto-parko. 1966-07-25 en ĉeesto de mil partoprenantoj de 22. Internacia Junulara Esperanto-Kongreso inaŭguris Konsilantaro de Pécs.) 2009-2010: renovigo de la parko, senbarigo de la enirejo, renovigo de la strato kaj Esperanto-parko. Teksto de memortabulo: [Eszperantó emlékfal / Esperanta memormuro](#). Inaŭguro **2010-05-24**. **G. Nagy Róbert** [La opajn memortabulojn](#) inaŭguritajn **2010-05-24** far **G. Nagy Róbert**, vidu ĉe **Baghy, Bálint, Bleier, Giesswein, Kalocsay, Kökény, Lengyel, Szerdahelyi kaj Zamenhof**. Krome vidu ĉe **Lajos, Pechan, Pallosné**, kies [komuna mamortabulo](#):kun la teksto [A PÉCSI ESZPERANTÓ MOZGALOM / KIEMELKEDŐ SZEMÉLYISÉGEI / EMINENTULOJ DE LA ESPERANTMOVADO EN URBO PÉCS \(LAJOS GYULA / 1877-1955 / kanonok, Pécs város első eszperantistája / kanoniko, la unua esperantisto de urbo Pécs / PECHAN ALFONZ / 1902-1994 / szótárak, tankönyvek szerkesztője / redaktoro de vortaroj, lernolibroj / PALLÓS ISTVÁNNÉ / 1922-1995 / mozgalomvezető – movadestro / SOPIANAE ESZPERANTÓ KLUB EKF Pécs 2010](#) inaŭgurita en **2010-05-24**. far **G. Nagy Róbert** >> ♪

Junulara Esperanto-Renkonto 1980.

Tata, Promenejo Tópart. [Memorŝtono](#). **1980-05-04**. Teksto: [en blanka kvinpinta stelo rondforma litero E] / [A TATÁN RENDEZETT / 1980. ÉVI IFJÚSÁGI / ESZPERANTÓ TALÁLKOZÓ / EMLÉKÉRE / TATA ESZPERANTISTÁI / MEMORE AL LA JUNULARA / ESPERANTO / RENKONTO EN TATA 1980 / ESPERANTISTARO DE / TATA](#) >> *Budapeŝta Informilo*. 1980. jun. p. 2. – Wehner 68, ♪

Esperanto-movado en la urbo Kalocsa

Kalocsa, angule de la stratoj Eszperantó kaj Magtár [monumento](#). **1983-07-20** sur betona fundamento. Teksto [sur la maldekstra kolono:] [JE LA ESTIMO DE / SEPDEKJARA / ESPERANTA / MOVADO KALOĈANA / LA PARTOPRENANTOJ / DE LA I-A / VERDA OLIMPIKO / 1983](#) [sur la dekstra kolono:] [A HETVEN ÉVES / KALOCSAI / ESZPERANTÓ MOZGALOM / TISZTELETÉRE / AZ I. ZÖLD OLIMPIA / RÉSZTVEVŐI / 1983](#). La 25-jara Internacia Esperanta Sak-Ligo 1983-07-20/29 en Kalocsa aranĝis la unuan Verdán Olipion per esperantistaj sakistoj. En la unua tago de la olimpio post demonstracio oni inaŭguris tiun Esperanto-memorlokon. > *Budapeŝta Informilo*. 1983. feb. p. 18., sep. p. 7.

Lingvo Internacia revuo

Vidu: [Lengyel Pál](#)

Hungaria Societo de Esperantistaj Laboristoj, grupo XXIV. (Hódmezővásárhely)

Hódmezővásárhely, str. Mária Valéria (en la tempo de memortabul-starigo Ságvári Endre) nr. 4., sur la muro de bazlernejo. **1975**. [Memortabulo](#). Teksto: [EN 1925 EN ĈI TIU DOMO KOMENCIS SIAN AGADON LA LOKA / GRUPO DE LA HUNGARIA ESPERANTISTA SOCIETO LABORISTA. / 1925-BEN EBBEN AZ ÉPÜLETBEN KEZDTE MEG](#)

TEVÉKENYSÉGÉT / A MAGYARORSZÁGI ESZPERANTISTA MUNKÁSOK
EGYESÜLETE / HELYI CSOPORTJA. / AZ ÖTVENEDIK ÉVFORDULÓ
TISZTELETÉRE ÁLLÍTOTTA / A VÁROSI TANÁCS (Lasta frazo: Je estimo de la 50-a
datreveno starigis la urba konsilantaro.) >> ♪

Hungarlanda Esperanto-Kongreso, 1976

Komló, Eszperantó tér, malantaŭ la urbodomo. Sur la muro de urbodomo estas startnomtabulo, kiu samtempe estas **memortabulo** (1976). Teksto: **ESZPERANTÓ TÉR / Nevét, az 1976-ban / Komlón rendezett / Országos Eszperantó Kongresszus / emlékére kapta.** (Esperanto-placo sian nomon ricevis je memoro de Landa Esperanto-Kongreso en 1976.) – Kroniko de la 26-a Hungarlanda Esperanto-Kongreso KOMLÓ 1976-06-25/27. = Budapeŝta Informilo. 1976. aŭg. p. 1-4. – Sur la foto (p.5.) en la sama loko videblas alia tabulo! >> ♪
Kovács János

Paco, mondpanco. Memorŝtonoj starigitaj je planto de „pacarboj”.

Kecskemét, Árpádváros, ĉel a str. Reile Géza kaj Tóth László, ĉ. 100 m de la bulvardo Árpád al la direkto de la centro. En la programo de la 16. Junulara Esperanto-Renkontiĝo estis planto de pacarbo kaj starigo de **memorŝtono**. 1987-04-07. Teksto: **A BÉKE FÁJA / ARBO DE LA PACO / JER 1984** ♪ ♪ ♪ Vörös László, ♪ ♪ Vörös László

Miskolc **Memortabulo** en la iama Esperanto (de 1999 Szent Anna) tér, kontraŭ Esperanto-parko sur dommuro, apud la stacidomo de la jam ĉesinta etŝpura fervojo LÁEV. Pro la malkonstruo de la domo oni meetis la tabulon sur la muron de str. (komenciĝanta ĉe la placo) Bársony János tér nr. 1. 1957 Teksto: [kvinpinta stelo] / **A NÉPEK KÖZÖTTI / KÖLCSÖNÖS MEGÉRTÉS ÉS A / VILÁGBÉKE NYELVE, AZ / ESZPERANTÓ / MEGJELENÉSÉNEK / 70. ÉVFORDULÓJA / EMLÉKÉRE. / 1957. JUL. 13.** (Je la memoro de 70. datreveno de apero de Esperanto, lingvo de interpopola konsento kaj mondpanco.) >> ♪

Szeged, parko Móra, malantaŭ la muzeo, proksima al la rivero oni plantis pacarbon kaj starigis **memorŝtonon** el kalko. 1974. Ĉizita teksto: **ARBO DE PACO /** [ĉizita kvinpinta stelo, en ĝi packolombo] 1974 ♪ Rátkai Árpád, ♪ Rátkai Árpád

Székesfehérvár, Eszperantó tér. **Memortabulo**. 1972. Teksto: **PER LA INTERNACIA LINGVO ESPERANTO POR LA MONDPACO! AZ ESZPERANTÓ NEMZETKÖZI NYELVVEL A VILÁGBÉKÉÉRT! SZÉKESFEHÉRVÁR EZERÉVES FENNÁLLÁSA ÉVÉBEN AZ ESZPERANTÓ TÉR ELNEVEZÉS ALKALMÁBÓL HELYEZTÉK EL E TÁBLÁT A VASUTAS ESZPERANTISTÁK – 1972** (Lasta frazo: Okaze de miljariĝo de Székesfehérvár starigis la tabulon la fervojistoj esperantistoj.)

Saluto

Komárom, Stacidomo, sur muro de veturilejo, bone videbla kaj de la perono, kaj el la vagonoj. Kelkajn tagojn antaŭ la komenco (2004-08-29) de 27. Universitata Sesio de Internacia Scienca Akademio San Marino en Komarno, oni starigi trilingvan saluttabulon. Apud ĝin Hungara Fervojista Esperanto-Societo metis Esperantlingvan salut-tabulon laŭ la iniciato de Tibor Kristály kun permeso de fervojo MÁV. Teksto: **BONVENON / KARAJ VOJAĜANTOJ!** sur ĉ. 150x60 cm blankan mataltabulon gluita plastfolio.

Sudpanonia regiona Esperanto-fondaĵo (DURA)

Dombóvár, Civila oficejo. **Memortabulo** el verda granito. Teksto: **DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS / ESZPERANTÓ ALAPÍTVÁNY / DOMBÓVÁR / MMV.** (Panonia Regiona Esperanto-Fondaĵo. Dombóvár.) Meze Zamenhof-portreto rigardanta maldekstren. Kreis G.

Nagy Róbert per sabloblova tekniko kaj malhela arĝentkolora farbo. 2005. ♪ G. Nagy Róbert.

Dombóvár. Kulturdomo, etaĝo 1. apud la pordo nr. 4. (apud la Zamenhof-memortabulo el verda granito) granita **memortabulo**. 2006-11-29. Surskribo: [Az eszperantó nyelv „öregei” / Dombóváron: / Lehman György / Borza József / Dr. Réh Dezső / Dr. Réh Dezsőné / Dr. Gyöngyössy György / Audi Sándor / Balogh Imre / DURA](#) (La grandaj „aĝuloj” de lingvo Esperanto en Dombóvár).

Dombóvár. Stacidomo, muro al la perono **granittabulo**. Kreis G. Nagy Róbert. Teksto: [La modo estas ekkonebla. A világ megismerhető. DURA 2007. ESPERANTO.](#)

Dombóvár. Lernejo centro Szent Orsolya. **Granittabulo**. Kreis G. Nagy Róbert. Teksto: [ĈAR LA MONDON ONI DEVAS KONI. A VILÁG MEGISMERHETŐ. ESPERANTO.](#)

Tatabánya-memorŝtono

Tatabánya Memorŝtono. 1997. Antaŭ 50 jaroj unuigiĝis kvar vilaĝoj (Tatabánya, Bánhida, Alsógalla, Felsőgalla). Sur la memorŝtonoj inter la donacintoj estas: [MAGYAR ESZPERANTÓ SZÖVETSÉG](#) (Hungara Esperanto-Asocio). La Esperanto-grupo kolektis ĉ. 8 mil forintojn por planti arbon.

www.eszperanto.lap.hu

Dombóvár. Interreta klubo de la urba biblioteko. 2006-11-06. **Memortabulo**, el verda mamro, 45x45 cm, preparis per sabloblova tekniko **G. Nagy Róbert**. Surskribo: [www.eszperanto.lap.hu](#) super ĝi terĝlobo kiel sur ĉina poŝtmarko elsonita en 1987, kun blujaj latitudoj kaj longitudoj, interl la latitudoj kvinfoje unu sub alia la surskribo [ESPERANTO.LAP.HU](#) ♪ G. Nagy Róbert.

Renovigo de Zamenhof-statuo

Budapest I., str. Hadnagy. ĉe la Rác-banejo, antaŭ la Zamenhof-statuo. 1999. Ruĝmarmora **memorŝtono**. Teksto supre: 1999, antaŭe: [HELYREÁLLÍTOTTÁK AZ 55. NEMZETKÖZI IFJÚSÁGI KONGRESSZUS RÉSZTVEVŐI](#) (rekonstruis la partoprenantoj de 55. Junulara Internacia Junulara Kongreso) >> Csiszár:9

Laŭsetleja listo

La signo † montras ĉesintan memorlokon.

1. Abaliget: Eistaj naturamikoj
2. Abaújszántó: Kalocsay, Kalocsay
3. Aggtelek: 14. Nemzetközi
4. Alap: Baranyai
5. Baja: Babits
6. Baks: Direkto- kaj vojmontril-kolono
7. Balatonalmádi: Szerdahelyi
8. Balatonboglár: Vikár
9. Balatonlelle: Schulek, Schulek
10. Békéscsaba: Kulich, Kulich, † Kulich, Stromfeld, Stromfeld
11. Budapest?: Kilián
12. Budapest I. (Vár): Babits, Babits, Babits, Babits, (Tabán): Eszperantó, Eszperantó-park, Kosztolányi, Zamenhof, Zamenhof-szobor-helyreállítása
13. Budapest II. Kalocsay
14. Budapest III. (Óbuda-Békásmegyer): Bárczi

15. Budapest V. (Belváros): Erdey, †Robicsek
16. Budapest IV. (Újpest): Babits?, Langlet
17. Budapest VI. (Terézváros): †Hámán, †Rajczi, Zamenhof
18. Budapest VII. (Erzsébetváros): Baghy, Karinthy, Vándor, †Zachár
19. Budapest VIII. (Józsefváros): Babits, Babits, Baghy, †Giesswein Hámán, Hules, †Jakab, Karinthy, Kiss, Korach, Kossa, Kulich, Kulich, Nezvál, Stromfeld, Szalai, Vándor, Veigelsberg, Zamenhof
20. Budapest IX. (Ferencváros): Kosztolányi
21. Budapest X. (Kőbánya): Rubinyi, Takács, Tolnainé
22. Budapest XI. (Újbuda): Karinthy, Karinthy, Kosztolányi, †Szakasits
23. Budapest XII. (Farkasrét): Bárczy, Dienes, Pechan, Rajczi, Szakasits, †Szakasits, Szathmáry, Ungár, Vasady-Kovács, Vikár
24. Budapest XIV. (Zugló): Széchenyi, Világkongresszus
25. Budapest XVI. (Sashalom): Mihalik
26. Budapest XVII. (Rákoskeresztúr, Rákoshegy): Pechan, †Stromfeld
27. Budapest XXII. (Budafok): Hámán, Szakasits
28. Budakalász: Princz
29. Dombóvár: Bálint, Ĉar la mondo, Dunántúli, Dunántúli, La mondo estas..., www.eszperantó, Zamenhof
30. Debrecen: †Rajczi, Zamenhof
31. Drégelypalánk: Nemes
32. Dunaújváros: eszperantó
33. Dunavecse: Vikár
34. Eger: Zamenhof
35. Esztergom: Babits, Babits, Babits, Babits, eszperantó
36. Göd: Kilián
37. Gödöllő: Kalocsay, Kalocsay, Kalocsay
38. Győr: eszperantó, Giesswein, Giesswein
39. Gyula: Zamenhof
40. Hatvan: Farkas
41. Hetes: Vikár
42. Hódmezővásárhely: Galyasi, MEME
43. Kalocsa: eszperantó, Eszperantó-mozgalom
44. Kecskemét: béke
45. Komárom: saluto
46. Komló: Kongresszus
47. Lendva: Deák
48. Makó: Eszperantó, Zamenhof
49. Miskolc: Baghy, béke, E-forrás, †E-park, Kalocsay, Zamenhof, Zamenhof
50. Mosonmagyaróvár: Giesswein
51. Nagybakónak: Baghy, Kalocsay
52. Nagymaros: Takács
53. Orfű: Palkó, Palkó
54. Orosháza: Kulich
55. Pápa: Kossa, Stromfeld
56. Pécel: Torma
57. Pécs: Babits, Babits, Babits, Szalai, Vikár, Zamenhof. En Eszperantó-park: Eszperantó-park, Esperanta parko, Zamenhof, Szerdahelyi, Giesswein, Baghy, Kalocsay, Kökény, Bleier, Lengyel, Bácskai, Bálint. Komuna memortabulo de esperantistoj en la urbo Pécs (Lajos, Pechan, Pallós).

58. Pula: Kossa
59. Pusztavám: Takács
60. Salgótarján: Stromfeld
61. Sárospatak: Comenius, Comenius, Comenius
62. Siófok: Karinthy, Karinthy
63. Söjtör: Bálint, Lengyel
64. Szeged: Babits, Babits, Baghy, Baghy, paco, Jakab, Jeroŝenko, Schulek, Zamenhof, Zamenhof
65. Székesfehérvár: Mondpaco
66. Szekszárd: Babits, Babits, Babits, Lengyel
67. Szolnok: Kilián, Kilián
68. Taksony: Giesswein
69. Tapolca: Kossa
70. Tata: Giesswein, Ifjúsági
71. Tatabánya: Tatabánya-memorŝtono
72. Tiszaújváros: Vándor
73. Várpalota: Korach
74. Veszprém: †Kossa, Simonyi
75. Zánka: Kilián

10 eksterlandaj setlejoj kun hungari-rilataj esperantaloj:

- Brestovec / Szilas, SK: Pázmány, Pázmány
- Cătălina / Szentkatolna, RO: Bálint
- Cluj-Napoca / Kolozsvár / Klausenburg, RO: Bálint
- London, GB: Dienes
- Novi Sad RS: Ćirpanov, Ćirpanov, Ćirpanov
- Sibiu / Hermannstadt / Nagyszeben, RO: Cseh
- Subotica / Szabadka, SR: Kosztolányi, Kosztolányi
- Tarhankut, UKR: Langlet
- Thiais, département Val-de-Marne, FR: Bleyer
- Tîrgu Secuiesc / Kézdivásárhely / Szekler Neumarkt, RO: Bálint Bálint Bálint

Esperantaloj en Hungario

El la tomboj mi enlistigis nur tiujn, kiuj havas Esperantan surskribon kaj tiujn, kiuj pro aliaj kaŭzoj estas atentindaj (ekz. estas en templo, kreis ĝin skulptartisto).

En Esperanto-movado komence registris nur la memorojn ligitajn al Zamenhof kaj Esperanto sub la nomo ZEO (Zamenhof-Esperanto-objektoj). Nia listo ampleksas kaj la Eistojn kaj la idistojn, ekzemple Gábor Bálint, kiu estis la unua hungara esperantisto kaj la unua hungara idisto. La terminon esperantisto ni konceptas sendepende de la nivelo de la lingvoscio.

Mi ne ekskludis ankaŭ tiujn personojn, kiuj nur en certa fazo de sia vivo estis aktivaj Eistoj. Eĉ tio okazis, ke junaĝan Eistan agadon sekvis jardekoj sen ajna Esperanto-agado, kaj maljunaĝe reiro al Esperanto (ekzemple la akademianoj Géza Bárczi kaj Mór Korach).

La plej gravaj surlistigitaj personoj el lingva vidpunkto estas la akademianoj Zamenhof, Baghy, Kalocsay, Szerdahelyi kaj Lengyel. El vidpunkto de movad-organizado la plej gravaj estis Zamenhof, Baghy kaj martiriĝinta Takács. El inter la sciencistoj Simonyi,

Giesswein, Bárczi kaj Korach influis pleje la historion de Esperanto. En la historio de Esperanto-literaturo konataj estas Zamenhof, Baghy, Kalocsay, Bárczi, Hules kaj Rajczy.

Funkciuloj de Esperanto-organizaĵoj estis la prezidantoj de la hungara landa asocio en kronologia ordo Sándor Giesswein (1911-1923), Zoltán Pázmány (1924-1928), Frigyes Karinthy (1932-1938), Kálmán Kalocsay (1938-1941), Sándor Palkó (1949-1950), Gyula Baghy (1955-1965), prezidanto de la sveda asocio Langlet Valdemar (1906-1911) kaj prezidantom de la hungara laborista societo István Kossa (1945-1947).

„Simpla esperantisto” estis en sia epoko Kilián, Kossa kaj Kulich, kiuj havis korespondamikojn eksterlandajn. Kulich ne havis la okazon renkontiĝi kun iu ajn el ili, ja li mortis june en koncentrejo. Kilián sukcesis partopreni E-kongresojn en Vieno kaj Lejpcigo, viziti siajn bulgarajn korespond-amikojn, kaj nur poste li falis en milito. Kossa travivis la militon kaj poste kiel ministro havis la ĝojon por viziti siajn rusajn kaj ĉinajn korespond-amikojn.

El inter la hungaraj idistoj sur la listo estas la eksesperantistoj Frigyes Schulek kaj Ábel Barabás, kaj la eksidistoj Mihály Babits, Pál Dienes kaj Valeria Dienes. Komenio (Comenius) nur ŝajne estas fremda en la listo. Li ellaboris la teorion de Lingvo Internacia. Zamenhof nur 200 jarojn poste venis al la samaj konkludoj, sed li sukcese ellaboris ankaŭ la lingvoprojekton.

Laŭ profesio la listo estas tre bunta: filozofo (Erdey), privatoficisto (Tolnainé), hungara verkisto (Karinthy, Kosztolányi), artradukisto (Babits, Vikár), lingvisto (Bálint, Bárczi, Rubinyi, Simonyi), presisto (Lengyel, Palkó), itala verkisto (Marcello Cora alias Korach Mór), kuracisto (Kalocsay, Takács, Zamenhof), papa prelado (Giesswein), pedagogo (Szerdahelyi, Pechan, Farkas, Mihalik), episkopo (Comenius), tajlorlaboristo (Kulich), sindikatestro (Hámán, Kossa), aktoro kaj polickapitano (Baghy), skulptisto (Schulek), telegram- kaj poŝtoficio (Robicsek), teologo (Kiss), ĵurnalistoj (Langlet), ferlaboristo (Kilián), kemiisto (Korach), staboficiero (Stromfeld), tram-konduktoro (Kossa) kaj komponisto (Vándor).

Gravan rolon en la publika vivo havis kvar deputitoj parlamentaj (Giesswein, Kossa, Palkó, Szakasits). Szakasits estis eĉ ŝtatestro en 1948-1949. El ideologia-politika vidpunkto inter ili estas framasono (Vikár), iredento (Mihalik), kristansocialisto (Giesswein), socialdemokrato (Stromfeld, Vándor) kaj ekssocialdemokratoj-komunistoj (Hámán, Kilián, Kossa, Kulich, Palkó, Robicsek, Szakasits, Szalai). Grandan parton de sia vivo vivis en elmigrado Comenius, Korach kaj Robicsek. Eksterlande mortis Comenius, Robicsek, la pafita en la Danubon Farkas, la dum enbataligo malaperinta Kilián kaj la junulgvidanto Kulich murdita en Dachau.

Oni strigis memoron de Rezső Rajczy kaj Kató Hámán kiel viktimoj de la kontraŭrevolucia reĝimo Gyula Kulich, József Takács kaj Sándor Vándor kiel viktimoj de la faŝismo, András Szalai kiel viktimo de la stalinismo, sed sole la memortabulo de Takács mencias Esperanton. Dum la milito savis la vivon de multaj persekutitoj Kalocsay, Langlet, Mihalik kaj Szalai, sed nur la memortabulo de Langlet mencias vivsavan agadon.

Statuon ricevis Imre Farkas murdita en 1945, heroo de la armita kontraŭfaŝisma movado György Kilián malaperinta en 1943 dum paraŝutista enbataligo kaj eksprezidanto de la landa societo kaj prezidanto de departementa aŭtonomio Sándor Palkó. Reliefon ricevis membro de armita kontraŭfaŝisma movado Mór Korach, kiu en Milano nur hazarde evitis ekzekuton. Neniu el tiuj esperantuloj mencias Esperanton.

Por tri esperantistinoj oni strigis memoron: Kató Hámán, Rózsi Tolnainé Göndör kaj Istvánné Pallós. La unuan murdis en policejo, la duan en koncentrejo.

Post la reĝimŝanĝo en kelkaj setlejoj forigis la esperantulojn de Stromfeld, kiu rezistis kontraŭ atako de le Entent-trupoj ĉe la norda limo de Hungario, de la mortbatitan Kató Hámán kaj la kontraŭmilitajn demonstraciojn organizinta Gyula Kulich, de la falinta Kilián, kaj de la

fuĝinta al la sovetaĵ trupoj el punkkompanio István Kossa. Hámán- kaj Stromfeld-memorojn oni portis en statu-parkon, kaj pri aliaj daŭras debatoj jam de du jardekoj. Mi konsideris nur la rilaton al Esperanto, kaj ne intencis prijuĝi la rolon de la esperantistoj en la historio, scienco, politiko, eklezio, milito aŭ kulturo, kaj precipe de aktualpolitiaj debatoj.

En la lastaj du jardekoj iĝis viktimoj de metal-ŝtelistoj bronzaĵaj memoroj, inter ili du Zamenhof-, du Kulich- kaj unu Stromfeld-statuo, respektive memortabuloj. Ankaŭ tiuj estas sur nia listo, kvankam ne estas espero trovi ilin. Pri kelkaj estas foto, eĉ gips-kopio.

La esperantistoj kune karakterizas la elstarajn figurojn de la Esperanto-movado en Hungario kaj same la klopodojn por memori ilin.

Apendico

Valdemar kaj Nina Langlet esperantistoj en la modo

Jalta UKR, memortabulo pri **Valdemar Langlet** inaŭgurita en 2010. En kvinpinta stelo estas portreto de la 30-jara Valdemar kun ĉapelo.

Jerbo, Katrineholm SVE, tombo de **Valdemar** kaj **Nina Langlet** en la luterana tombejo.

Tarhankut, kabo, Krimea duoninsulo, UKR, subkva statu-parko, pri **Valdemar Langlet portreto** provizora el gipso, far la skulptisto **Igor Lisenko**,. Inaŭguro en la kadro de Internaciaj Esperanto-Tagnoktoj: **2010-07-08**, dum prelego de Jefim Zajdman, prezidanto de Esperanto-klubo en Jalta. La statuon surlokigis Eric Rademacher el Munĥeno.

Referencoj

- Auld, William: Esperanta antologio. Poemoj 1887-1981. 2.eld., rev., kompl. Rotterdam: Universala Esperanta Asocio, 1984.
- Bánda László: Történeti emlékek Veszprém megyében. Veszprém, 1980.
- Bánda László (szerk.): Emlékhelyek Veszprém megyében. Veszprém, 1996. = http://www.ekmk.hu/emlekhely/Emlékhelyek/h_ajanj.html
- Cser Sándorné (szerk.), Váradi Zoltán (foto): Szobrok, domborművek, mozaikok, emlékművek, emléktáblák. Gyula: Mogyoróssy János Városi Könyvtár, 1988. ISBN 963 61 90567.
- Császár Gábor: Movada gvidilo pri Budapeŝto. Budapest eszperantista emlékhelyei. Szakdolgozat. Eszperantó szak. 2005.
- Dömötör János: Vásárhely szobrai. 2., bőv. kiad. Hódmezővásárhely, 1992.
- Fenyvesi István: „Belénk sajdult Odessa...”. Szeged: Bába, 2006.
- Hadházy Levente, Szilágyi András, Szöllőssy Ágnes: Negyven év köztéri szobrai Budapesten. 1945-1985. Budapest Kiállítóterem. V. Szabadsajtó út 5. 1985. február 12.- május 8.
- Karsai Elek (szerk.): "Fegyvertelen álltak az aknamezőkön...". Dokumentumok a munkaszolgálat történetéhez Magyarországon. Bp. : Magyar Izraeliták Országos Képviselése, 1962. 2. köt. 1942 május-1945 november. Fotók.
- KIL = Képző- és Iparművészeti Lektorátus: nyilvántartási szám
- Magony István: Székesfehérvár szobrai. Székesfehérvár, 1995.
- Romváry Ferenc: Pécs szobrai. Pécs, 1982.
- Rölliner, Hugo: Monumete pri Esperanto. Rotterdam, 1997.
- Tóth Attila: Szeged szobrai és muráliái. Szeged, 1993.
- Tóth Vilmos (szerk.): Síremlékek Győr-Moson-Sopron megyében. Nemzeti Kegyeleti Bizottság, 2004. ISBN: 9632145496.
- Wehner Tibor: Tatai szobrok, emlékművek, emléktáblák. Tata, 1980.

El tiuj fontoj mi prenis nur la arhistoriajn datumojn. La fonto de personaj datumoj

Dankoj

Ankaŭ ĉiloke mi dankas al tiuj, kiuj per datumoj, fotoj, rimarkoj aŭ alimaniere helpis mian laboron: Alföldy Zoltán (Hatvan), Bálint Magdolna (Gyula), Böde Józsefné (Országos Idegennyelvű Könyvtár), Csiszár Ada (Bp), Csiszár Gábor (Bp), dr. Dömötör Lajosné (Veszprém, Egyetemi Levéltár), Faragó Katalin (Hódmezővásárhely), dr. Farkas Julianna (Bp), Felső Pál dr. (Pécs), Felsőné Szabó Flóra dr. (Pécs), Flender György dr., Fődi Katalin (Kiskunhalas), G. Nagy Róbert (Dombóvár), Gados László (Bp), Goldgruber Árpád (Bp. VIII. Polgárm. Hiv.), dr. Halász József (Miskolc), Heé Veronika (Budapest), Hegedűs Imre (Debrecen), Hideg Sándor (Bp.), dr. Horváth József (Győr), Jakab Sándor (Bp.), Kristály Tibor (Komárom), Kiss Horváth Miklós (Kútmúzeum, Orosháza), Kormányos András (Szeged), Kovács János (Komló), Kovács Katalin (Hága), Ködmön Károlyné (Tata), Lencsés József, Miskolc, Polgárm. Hiv.), Mészáros István (Bp), Boriša Milićević (Novi Sad), Molnár László (Sárospatak), Németh József dr. (Szekszárd), Némethi Gábor (Hatvan), Oláh Szilveszter (Bp. Rákoshegy), ifj. Palkó Sándor (Bp), Paszabi János (Bp), Pásztor Lászlóné (Miskolc), Patay János (Bp.), Phersy Ferenc (Bp), Próder István (Vegyészeti Múzeum, Várpalota), dr. Salga Attila (Debrecen), Szabóné Vörös Gyöngyi (Veszprém Megyei Kvtár), Szekeres Mihály (Makó), Szilvási László (Bp), Tihanyi Péter (Tatabánya), dr. Tóth Attila (Szeged), Tóth Tamás (Szeged), Trnka József, Váradi Zsolt (Szeged), Varró Sándorné (Bp), Vörös László (Kecskemét), Wehner Tibor (Képző- és Iparművészeti Lektorátus), Jefim Zajdman (Jalta).

© Rátkai Árpád, 2006-2010
ratkai.a@gmail.com

Kompletigoj, korektoj

2010-02-17 Bálint Gábor. Aldonu: Söjtör
2010-02-17 Lengyel Pál. Aldonu: Söjtör
2010-02-17 Pechan Alfonz: Bp. X... (egész sor) helyett: Bp.XII... (egész sor)
2010-02-17 Laŭsetla listo helyett: Laŭseteĵla listo
2010-02-17 Bp. X. forigu: Pechan
2010-02-17 Bp. XII. aldonu: Pechan
2010-02-17 Laŭseteĵla listo: aldonu: Söjtör
2010-02-17 Dankoj. Aldonu: Patay János (Bp.) kaj malgrandaj korektoj
2010-03-15 Zachár Géza
2010-05-24 Pécs: Esperanto-parko, memormuro: Baghy, Bálint, Bleier, Giesswein, Kalocsay, Kökény, Lajos, Lengyel, Pechan, Pallosné, Szerdahelyi, Zamenhof.
2010-06-27 Princz, Budakalász
2010-08-13 Torma Sándor
2010-08-13 Langlet: Tarhankut
2010-08-13 Dankoj (Zajdman)
2010-10-07 Zamenhof-statuo kaj Esperanto-puto en la distrikto I. (Tabán), Budapest.